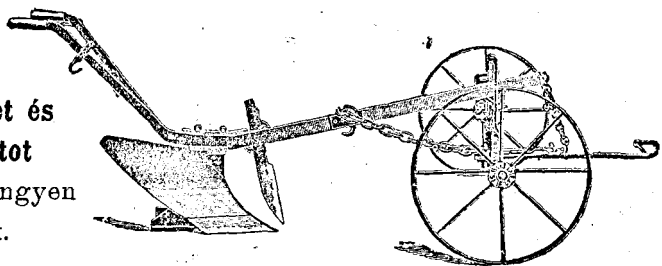

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

A Melichar féle cs. és kir. szabadalmazott

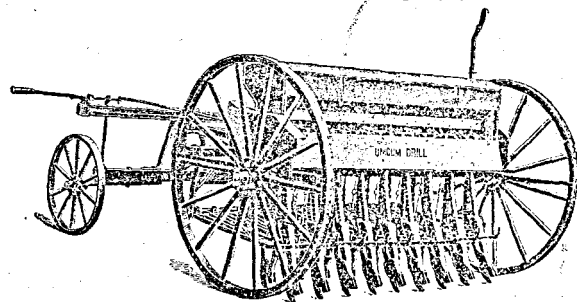
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

1266

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2½ és 12 lóerőig,
Észlemezszelők, járgány-cseplőgépek, lóharc-cseplők, Hoztató-rosták,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló,
őrítő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Májerszky Barnabás gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 131 telep üzemben. 1093

Raktáron kizavitva több lokomobil van jutányos árban eladó.

HERMANN E. VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Howe C. Wheeler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő gumi 2 forint 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 forint 50 krtig. Kerékpár acetilén lámpa 2 forint 50 krtól 5 forintig stb.

Csakis készpénzért. 1109

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az ország-szerte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Szíveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, Kódmezővásárhelyről, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLozsvÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, úgymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez gépfonatait, disz-kerítéseit és diszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

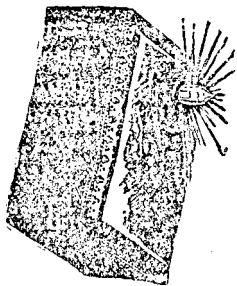
Tejhenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.

Figyelem!

Arjegyzékek ingyen! Alapítva 1888.

**Villamos kézi-
és zseblámpák**
fényszóróval

turisták, vadászok, katonatisztek, föld-birtokosok, gyógyszerészek, droguisták, bányák, lelkészek, vidéki orvosok, utazók és skikörorsolyázók részére, akkumulátorokkal és száraz batteriákkal két-tíz órai égőképességgel.

Telefonok, távirókészülékek, izzólámpák, indukciós apparátusok, világító elemek.

Neumann József Vilmos

elektrotechnikus 1290

WIEN, IX./4. Sechsschimmelgasse 14. sz. Félémelet 12.

Keresek

egy ügyes erélyes

gazdatisztet

3000—4000 holdas bérelt birtokomba.

Czim a kiadóhivatalban

— megtudható. —

1309

Hirdetmény.

Az első kecskeméti szőlő- és gyümölcstermelő szövetkezet közhírré teszi, hogy 300 holdas Immunis talaju telepén

termelt csakis elsőrendű sima szőlővesszőket, egyes fajokból, míg a készlet tart két éves gyökereket is — a folyó évi ültetési idényre, továbbá kiváló szép kajszin baraczk, alma, körte, szilva, meggy, cseresznye, őszi baraczk, bírs, ojtott eper, különféle diszfák, cserjék, spárgatöveket, kiváló szép szamócszatöveket ajánl a legjutányosabb áron.

Arjegyzéket kizárólag bérmentve küldünk.

**Első Kecskeméti Szőlő- és Gyümölcs-
termelő Szövetkezet.**

1293

Bessemer-festék

(védjegy üllő.)

1036. III.

Mindenemü vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Legtartósabb mázolat rozsa ellen.

Mint famázolat is kitűnő konzerválószer. Jobb, ellentállóbb és olcsóbb, mint minden olajfesték.

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Borértékesítési viszonyaink. <i>Mohár Lajos.</i>	135
A hámozott baitacim mag. <i>Barna Balázs.</i>	136
Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben II. <i>Br. Remény József.</i>	137
Erdősítés közben szerzett tapasztalatom. <i>Cs. Á.</i>	138
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XX.	139
Gazdatisztek Északamerikában. —r.	140
Kormányintézkedések.	140
Egyleti élet:	
Meghíat.	141
Vegyes közlemények.	141
Piaci és vásári ártudósítások.	142
Sírdetések	

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvakat

nem ajánlhatunk,
mint a minőket

30 év óta szállít

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI. ker., Andrassy-út 23. szám.

226 oldalra terjedő új képes
árjegyzékét kívánatra ingyen
és bérmentve küldi.

1002

Borértékesítési viszonyaink.

De strigis quae non sunt . . . mondja az Árpád házbéli bölcs király — *non est disputandum.*

Borértékesítési viszonyainkról beszélni — amikor ez hova-tovább ismeretlen fogalom lesz előttünk pláne, akik kvalitásra termelnek, — mit is lehetne?

Mégis megróbálom — hiszen ígéretem köt hozzám; ígéretem, melyet e lap hasábjain, annak XXXVI. (f. évi) évtolymanak 3. számában »A borárok csökkenési okairól« című cikkem keretében tettem. S talán némi világosságot hozni e kérdésbe, nem fog ártani.

Bámulva nézem *Francia és Olaszország termelési, be- és kiviteli s ezek kombinálásából kimutatható belföldi borfogyasztásának statisztikáját.*

Majdnem hihetetlenek azok a számok a mi szűkes, szegényes viszonyaink között.

De ám beszéljenek a számok:

	1900-ban	1901-ben	1902-ben
<i>Franciaország</i> hektoliterekben			
termelt:	67,350.000	57,964.000	39,884.000
Importált:	—	3,348.000	4,290.000
Ez összesen	67,350.000	61,312.000	44,174.000
Exportált:	—	2,022.000	2,050.000

Évi saját fogyasztása volt: — 59,290.000 42,124.000
Tehát a fejenkénti borfogyasztás közel 120 litert ér el.

	1901-ben	1902-ben
<i>Olaszország</i> termelt:	44,180.000	41,040.000
Exportált:	1,283.500	2,324.000

Évi saját fogyasztása volt: 42,896.500 39,716.000
vagyis a fejenkénti fogyasztás itt is oly magas, mint Franciaországban, tehát majdnem tízszerese annak, a mi hazánkban a fejenkénti borfogyasztás.

Vagyis az említett országokban a bor ma már a mindennapi élet fogyasztási cikke. Minden termelő háztartásában fogyasztási adómentesen használja azt saját családja, cselédsége és napszamosainál, s csak a saját háztartásból eladásra kerülő, a kereskedelmi forgalomba jött bornál van egy kis forgalmi adó, amely azonban a mi hasonló című adónk 1/8—1/10 részét is alig teszi ki.

Egész bátran kimondhatom, hogy az egész világon nincs egyetlen állam sem, mely a saját határán belül termelt bornak fogyasztását az italadóval úgy megakadályozná, mint Magyarország. És ez is csak tisztán a szűkebb keretű Magyarországra szól. Mert már Horvátország sokkal kedvezőbb elbánásban részesül.

Mert ha a január 17-ki »Erdélyi Gazda«-ban már közölt s hazánk borfogyasztási italadóját a különböző méretű községekre nézve

közölt adataim szerint megtekintjük, és figyelembe vesszük, hogy *Horvátországban* bárhol is, tekintet nélkül a városok lakosságának számára — mindenütt csak 6 korona a hektoliterenkénti adó, — sőt *Fiumében* a magyar állam egyáltalán sem bor, sem húsfogyasztási adót nem szed, — akkor nem csodálkozunk, hogy az élet ily mérvű megdrágítása nálunk — a szegényebb néposztály kezébe a kivándorlás kampós botját nyomja.

De nézzünk át a szomszédba. *Wien (Bécs)* borfogyasztási adója palackbornál 20 kor. 80 f., de hordó árúnál már csak 10 kor. 40 fillér, tehát majdnem fele annak, ami *Kolozsváron* a bort terheli.

Már kisebb a fogyasztási adó a különböző osztrák tartományokban, mert 4 kor. 46 fillérről leszáll 2 kor 12 sőt helyenként 1 kor. 48—1 kor. 50 fillérig is.

Hát nem valóságos vakság verte meg törvényhozásunkat, s avval a nemzetet, hogy törvényt alkotott a legmagyarabb nemzeti italnak, majdnem azt mondhatnánk, *bojkottálására? Amde ha botlott, kezében a jog, vegye ugyanaz a törvényhozás revisio alá — ezt a borfogyasztást egyenesen lehetetlené tevő törvényét és javítsa meg, amit elrontott.* S ha ezzel olcsóbb lesz a mindennapi ital, az egyes háztartások asztalán, akkor hébe-korba jut arra is pénz, hogy egy-egy üveg drágább — *finomabb fajbor* vagy mint Erdélyben mondjuk, *specialis bor* is jusson oda.

Hogy mi az a boritaladó egy oly városban, mint pld. *Nagy-Várad* is, eclatáns példa rá a következő elmondandóm. Van egy jó barátom. Szép és jóléletes állású egyén, ház és szőlőtulajdonos. Házát maga lakja, földjét 4 hold. Allami és városiadót ca 200 koronát fizet. Amde borát nem tudta eladni szüretkor; engedélyt kért a kismértékbeni elárúsításra; s literenként adván el borát, e tételért ca 1200 korona fogyasztási adót fizet az adópénztárba! Ha már most figyelembe vesszük, hogy jobb termő évben 120—130 Hlt. is szüretelhet, beállhat az az eset, hogy a nagyváradi állami és városi italadó és pótléka alapján (1 Hlt. 16 k. 70 fill.) 4 hold szőlőtermelése, s ennek elfogyasztása 2170 kor. fogyasztási adót fog reprezentálni.

Tessék ezen hallatlan összeget figyelembe venni, s a szőlőbirtokos egész évi regiejét, az idő viszontagságai csapásainak oly hosszú időn át kitett terményt tekinteni, a sok mikroorganizmus és rovar élősdie okozta károsítást, az ellenök való védekezést figyelemmel kíséreni s kitérni, hogy az ókori rabszolga nem volt kénytelen annyit szolgáltatni urának, mint ma a szőlőbirtokos az államnak. S így bátran elmondhatom, hogy ha szavazásra bocsátanánk azt a kérdést, hogy a földbirtokos mit kívánna inkább — termelésének értékesítését, szőlője

*Segítségképpen ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. kerületében*

(1006)

regije mellett, vagy pedig azt a fogyasztási-adómennyiséget, amit bora képvisel? biztosan az utóbbit kívánna! Mert a mai borfogyasztási-adó olyan méretű, hogy a hajdani $\frac{1}{10}$ -ét megfizette az uraságnak, vagy a papnak a jobbágy, még mindig maradt $\frac{9}{10}$ -része. Ma a szőlőbirtokos az a jobbágy, aki $\frac{9}{10}$ -et fizet s jó, ha marad neki $\frac{1}{10}$!!

S ez is hol marad? leggyakrabban pin-céjében és nem a zsebében!

Óriási horderejű tehát a kérdés, amelynek érdekében a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete sorompóba lépett, mert zászlójára — egyik kivivandó célul a boritaladó leszállítása van felírva! Amde még mindig kevés amit kér! Azt kell kívánni, követelni, pláne most, amikor a szőlők restructioja már is több száz milliójába került a szőlőbirtokosság-nak, amit Franciaország szőlőbirtokossága kivívott. Oda csökkenteni az italdót!

S akkor meg lesz teremve a belföldi fogyasztás s ezzel a könnyű kisebb-értéket képviselő asztali borok értékesítésének a kérdése!

Folytatólagosan vegye azonban fel programjába a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete a Pozsonyban 1902. év 24., 25., 26. napjain tartott II. orsz. szőlő és bor kongresszuson a Baross Károly által a borértékesítésről tartott előadásból ki formulázott határozati javaslatot is, mert sajnos, nálunk mindent, ami a köznek javára válik, bizonyos erőszakkal lehet keresztül vinni, s így mindazt a jót is, ami ezen a kongresszus által elfogadott határozati javaslatban lefektetve van, — minden vonalon csakis a pressio egy bizonyos nemével lehet megvalósítani.

Nem szabad tehát elaludnia ezen határozati javaslatnak sem, s mindig a főltszenen kell azt tartani, hogy borértékesítésünk kérdése a belföldön minél határozottabban legyen keresztülvihető.

* * *

Itt vannak azonban ismét a restructuált szőlőkben termelt kiváló finom fajboraink. — Ezekre a filloxera pusztítása előtt Csehország, Németország sőt Franciaország is — a tokaj-hegyaljai borra, Oroszország — s minden vidék finom borára Ausztria is — vevőnk volt.

Fuit! Volt, de ma nincs rá vevőnk. Az 1890-es évek szédelgő kereskedői eljátszották — az eddig elfoglalt posztókat, s ma, amikor ismét van finom fajbortermelésünk, — s talán jóval több, mint hajdanában — ma nincs rá vevőnk.

A külföld bizalma meg szűnt, s az a finom értékes árú, melynek a 90-es évekig nyitott szilipje volt a világ fogyasztás, ma a felhúzott, elzárt szilip előtt áll, s vesztélyel fenyeget.

Kereskedelmünk szervezetlen és tájékozatlan. Egyszerűen a pillanatnyi haszonra tekint s nem gondol arra, hogy az elveszett külföldi piacot csakis határozottan finom áruval lehet ismét elfoglalni. Finom palackozott áruval.

* * *

1902-ben a pozsonyi országos kiállítás borjuriójának tagja voltam. Azt nem mondhatom, hogy az ott kiállított 2500 pl. bormintát mindvégig kóstoltam volna, mert 4—5 csoportban dolgoztunk. De 6—700 bortypussal volt dolgom. A biharmegyei margittai uradalom (muki apátsági-birtok) fajborai előttünk állottak. Finomnál-finomabb palackérettségig

kezelt fajborokkal diszoklevelet nyertek. 3—5 éves borok collectioja volt, — mind restructuált szőlőtermése. És? — és ma is meg van minden fajboruk; abból a nagy kereskedelem egyáltalán semmit sem keres!

Már pedig hajduböszörményi meg nánási borral — olasz borral felteremtettéve — nem lehet az érmelléki bornak nevet szerezni.

Bátran elmondhatom, hogy ma Magyarországon nincs borkereskedő cég, mely a minősítésre súlyt fektetne, azt a szüretben megfizetné.

Már ebben a tekintetben sokkal fejlettebb kereskedelmi viszonyokat észleltem Erdélyben. Ott a 80-es évek végén, amikor a közönséges consum bort a kereskedő 8—9 frtjával fizette, ugyanakkor, ugyanazon termelőnek a sauvignon, rajnai rizling mustjáért 28—35 frt adott.

Aradhegyalján egy dűlőben elkezdik venni a bort 28—30 koronáért. — nem nézi a kereskedő, hogy egy birtokosnak telepítése tisztán csak finom fajtermelésre vaa beállítva, ha nem adja mustját a consumbor árért, nyakán marad, és soha sem kérdezi meg, hogy van-e abból eladó? De a minőségnek megfelelő magasabb áron nem is veszi meg.

*

Ma már ott vagyunk, hogy papiron kivan zárva az olaszbor könnyű behozatala. (Igaz, hogy tényleg 2—3 évre valót hoztak be december és januárban) s a míg az el nem fogy, addig a kisújszállási és szoboszlói bor olaszszal keverve fog az Érmellékre, Tasnád vidékére, Nagyváradra húzódni s onnan mint Érmelléki, Tasnádi, etc. bor talán ugyanoda visszakerülni. Nálunk ez a kereskedelmi principium.

Vajjon lett-e egyetlen egy esetben is érvényes szerezve a bortörvény azon szakaszának, amely a borvidéket mint olyant megóvjva a cimbitorlástól?

Tudtommal soha. Elég volt a kézzelfogható hamisítás üldözése, de azzai ki törődött volna, hogy egy vidék jó nevét is meg kell óvni? Senki!

Tessék megnézni Franciaországban a Gironde, Medoc, Santirne-i borok nevét, a termelők, a területek osztályozását, s az osztályozás következtében a kereskedelem által is elfogadott óriási árakat!

Hol állunk mi az ezekhez hasonló nemes borainkkal?

Egyáltalán nincs rá vevőnk. Igaz, hogy a belföldön fogyasztónk sincs rá! Amde a mint Franciaország 2 millió Hl. borkivitele biztosan nem a Midi kocsisborából áll, hanem csakis a finom minőségekből, úgy nálunk is a kivitelnek abból a minőségből lehet csak a versenyt felvennie. Ez a finom minőség bírja meg a továbbszállítás és a magas vámok költségeit és csakis ezzel lehet és kell megtörni azt a bizalmatlanságot, amelylyel ma a magyar bor mindenütt találkozik.

De hol van a hozzá való kereskedelem? Hol vannak azok a solid cégek, akik a mai piszkos konkurrencia mellett ez irányban mozogni akarnának? Nincs, mert nem mernek előlépni, kilépni a küzdelem porondjára. Rögton nyomukban a nem tisztességes concurrentia, mely az esetleg elnyert pozíciót elharácsolja s aztán rossz kiszolgálással ismét elveszíti.

És itt megint a törvény végrehajtásának hiányát kell okolni. Az 1896. évi V. t.-cikk előírja a termelők szövetségeseinek államsegélylyel való életrekelését

És — az 1902. év őszén tartott kongressz-

szuson már szó volt egy nagy központi szövetkezet felállításáról. Baross Károly már úgy beszélt róla, mint egy kész kiforrott eszméről, a melynél már csak napok kellene, hogy testet öltön; már üdvözölte is Darányit, mint a kinek köszönhető az eszme megvalósítása.

Én azonban, — ma már közel $1\frac{1}{2}$ éve várom ezen országra szóló szövetségről a híreket, nem látok megalakulásából semmit. Elaludt? Hiszen a törvény követeli, hogy éljen! Nálunk csak a katonai, valamint az adó- és illeték-törvények kötelezők. Ezek azok a törvények, a melyek a polgárság vagyona és élete ellen alkotvák, a többi összes törvényünk a polgárság jólétére alkotattak, de azoknál nem baj, ha csak a türelmes papíron szerepelnek.

Elerőtlenedett, vagyonilag kimerült társadalmunk már nem képes önmagán segíteni; az állami segély aether-injectiojára szorúl, hogy életerőt szerezhesen. Amde az 1896. évi V. t.-c. ez irányú rendelkezése, az e célra a bor-szövetkezetek céljaira megszavazott összegek talán pihennek. Ezek szolgálhatnak a közjót, ezek hivatva volnának megteremteni az egyes vidékek borpiacait; hivatva a külföldön bevezetni azt a mi kitűnő, a belföldön elhelyezni a mi jó. — Teremteni egy jól szervezett borértékesítést.

Mert borértékesítésünk nincs! s arról beszélni ami nincs... nem lehet. De gondolkozni — kell!

Molnár Lajos.

A hámozott baltacim mag.

Hazánk egyes vidékein rendkívüli előszetettel termelik e takarmánynövényt s megfelelő talajon nagy hozama s tartóssága miatt alig van takarmánynövényünk, amelyik vele versenyezhetne. Mesterséges kaszáló területeknél igen fontos szerepe van a magkeverék összeállításánál.

Hüvelyes magjai nem egyformán érnek s a magtermelés, illetve a magnak hagyott baltacim megfelelő időbeni kaszálása, sok gyakorlati érzéket kíván.

A kereskedelembe kerülő mag jóságát a színéről itélik meg s rendszeren első és másodrendű magot ajánl a kereskedő. Amelyik mag egyenlő világos-barna színű, az az első, míg a zöldes és fekete színű másodrendű.

A mag színéről annak csiraképességére, azaz jóságára ítéletet mondani, csak olyan magvaknál lehet, amelyek nem hüvelyesben (burokkal) kerülnek forgalomba; még az ilyeneknél is csak valószínűség szerint nyilatkozhatunk annak jóságáról. Példának okáért a megfagyott kukorica csiraképességét, — a mint azt igen sok kísérletnél a múlt évben tapasztaltam, — teljesen elveszitheti anélkül, hogy egészséges és jó magra valló külleme a legkevésbé változott volna. Mennyivel inkább áll ez olyan vetőmagvaknál, ahol a tulajdonképpeni magot nem látjuk, hanem csak a termék külső burkát. Erről pedig a magot megítélni, amint az az alábbiakban látható lesz, lehetetlen.

A kísérletre kétféle baltacim magot használtam és pedig egy „elsőrendű“ szép egyenlő barna színű magot, a másik „másodrendű“ a melyet a gyakorlati gazda éretlennek tart.

I.

A kereskedő garantált 65% csiraképességet. Több csiráztatási minta átlag csiraképességet.

Alkalmi vétel!!! Alkalmi vétel!!!

Beszterce-naszódi szép parquette
igen olcsó áron azonnal eladó

Tudakozódni Hitelbank Áruraktáránál Kolozsvár, (pályaudvar)

sége csak 57%, tehát a törvényesen megengedett 50% csiráztatási differenciánál 3%-al több. Ugyan e magból a szabadba vetve csak 42% kelt ki. E különbség magyarázata abban rejlik, hogy a mesterséges csiráztatásnál (laboratoriumi csiráztatókban) a csirázást befolyásoló körülmények (hő, nedvesség) kedvezőbb mértékben vannak meg, mint a szabadban. s így a csiraképesség a mesterséges csiráztatásnál, amint azt számtalan, különféle magvakon végzett kísérleteknél tapasztaltam, — mindig nagyobb 5—14%-al. Ezt a gyakorlatban a vetésnél figyelembe kell vennünk.

Bizonyos mennyiséget ugyanebből a magból lemérve a maghüvelytől megfosztottam s így 100 gramm magnál a hüvely 48 gramm volt, míg a tiszta mag 52 gramm. Tehát a maghüvely kb. 50% át teszi a magnak.

A hámozott mag a mesterséges csiráztatásnál 76%-ot, a szabad földbe vetettnél 56%-ot csirázott, illetve ez utóbbinál 56% kelt ki. A hámozott és hámozatlan mag csiraképessége között amint látható, igen nagy a különbség és pedig mesterséges csiráztatásnál 19%, a szabadban 14%. Ez a különbség számtalan csiráztatási kísérletnél állandó volt. Az oka e jelenségnek a következő:

Az elhalt maghüvelyre nagyszámban telepednek le a különféle penészgombák, amelyek a csiráztatás alkalmával tovább fejlődnek s a maghüvelyt áttörve, behatolnak a fejlődésnek indult magba s azt tönkre teszik. Valószínűnek tartom, hogy itt még más okok is szerepelnek t. i. különféle baktériumok. Ez a kérdés azonban még nincsen tisztázva s így időelőtti volna ennek tárgyalása.

A szabadban is több mag kelt ki a hámozottból és pedig 14%-al; a már fentebb említett ok ennek is megadja a magyarázatát.

Egy jól összekevert átlag mintából (a hámozatlan magból) lemért 20 grammban volt 962 mag. Ez a külső burok színe szerint a következő módon oszlik meg: sötétbarna 545; világosbarna 346; zöld 71. Tehát túlnyomó a sötétbarna, mely a világosbarnával együtt adja a gyakorlati meghatározás szerinti magszint a világosbarnát. Mindenik magot óvatosan kifejtettem a magburokból, hogy meggyőződjem arról, hogy a burok színe mennyire befolyásolja a benne levő mag színét.

Az 545 sötétbarna hüvelyűben találtam 427 fekete és 118 kávébarna színű magot; a 346 világosbarnában 207 fekete és 139 kávébarna; a 71 zöld hüvelyűben 11 fekete és 60 kávébarna magot. A természetes színe a magnak a kávébarna szín s ilyen aránylag legtöbb volt a zöld hüvelyű magmintában.

A fekete mag már nem tökéletesen egészséges sőt igen sok közötté annyira összeaszott, hogy szabadszemmel is bátran vehetjük csiraképtelennek. Általában a fekete mag csiraképessége valamint csiraképességi vehementiája is kisebb.

Mesterséges csiráztatásnál csirázott 67%-ot, míg ugyanebből a mintából a szabadba vetettnél csak 64% kelt ki.

A kávébarna színű mag mesterséges csiráztatásnál 89%-ot csirázott s a szabadba vetve 77% kelt ki. A különbség tehát nagyon nagy, 13—22%.

A barna hüvelyű maggal végzett kísérletek eredménye tehát fényesen igazolja, hogy a magburok színe nem lehet irányadó a mag minőségének meghatározásánál, mert az első-

rendűnek vélt mag, ha a maghüvelytől megfosztottuk, alig őríti meg másodrendű mértéket.

De lássuk a másik kísérleti mintát, amelyik világoszöld színű s a színe miatt a gyakorlati gazda nem szívesen veszi, mert éretlennek tartja.

II.

A magburok világos-sárgás-zöld színű túlnyomó számban. Garantált csiraképesség 70%. Ebből jól összekevert átlagmintából a hámozatlan csirázott 68%, míg ugyanebből a szabadban 59% kelt ki. Tehát az átlagos eredmény sokkal jobb, mint az előbb tárgyalt barna magnál. Ha most ugyanebből a magból a buroktól megfosztott, hámozott magvat csiráztatunk, mesterséges csiráztatásnál 79%-ot csirázott, míg a szabadban 75% kelt ki.

A különbség itt is nagy s az eredmény feltűnően jobb, mint a barna hüvelyű magnál.

Egy átlagminta 20 grammjában volt 964 mag burokkal mérve. A burok és a mag közötti arány ugyanaz, mint a barnahüvelyű magnál. A mag nagysága és fejlettsége is csaknem teljesen hasonló, mert 20 grammban ugyanolyan számú mag volt, mint a barnánál.

A maghüvely színe szerint a lemért magmennyiség a következőleg oszlik meg:

Sötétbarna 148; világosbarna 401; zöld 415. Tehát túlnyomó részben világosbarna és zöld hüvelyű magvak, míg sötétbarna hüvelyű aránylag kevés.

A hüvely színe szerint szétválogatott magvakat meghámozva, a 148 sötétbarna hüvelyűben találtam 125 fekete és 23 kávébarna színű magot; a 401 világosbarna hüvelyűben 258 fekete és 143 kávébarna, míg a 415 zöldben 240 fekete és 176 kávébarna színű magot.

A fekete és kávébarna színű magvak között legjobb az arány a zöld hüvelyűnél, ahol a magvaknak majdnem $\frac{1}{3}$ része kávébarna színű.

A hámozott kétféle színű mag csiraképessége a következő:

Fekete mag a csiráztatásban csirázott 62% s ebből a szabadban 55% kelt ki; míg a barna mag a csiráztatásban 78%-ot csirázott s ebből a szabadban 76% kelt ki.

Érdekes, ha most a két kísérlet eredményét a hámozott mag színét véve figyelembe összevonjuk:

I. Fekete mag 645

Kávébarna 317

II. Fekete mag 622

Kávébarna 342

Azt látjuk, hogy alig van végeredményében különbség a kettő között s a burokról első és másodrendű magnak ítélt két minta, megfosztva burkától, színre teljesen ugyanazon magvat adta. Ez azonban csak számbeli egyenlőség, mert a kísérletnél a magburokból kivett leghítványabb magot is beszámítjuk. Ha azonban a hámozás után, mint az rendszeren szokás is, a hámozott magot megszeleljük, hogy a közte maradt burokrészeket, szemetet eltávolítsuk; ezzel együtt az összeszáradt, hibás fekete magvak is eltávolíthatnak. Ez a barna hüvelyű (I.) magnál a fekete magvaknak majdnem $\frac{1}{3}$ -a, míg a zöld hüvelyűnél alig $\frac{1}{10}$ -rész. A többi fekete mag telt, ép és jól fejlődött, csak a magburok színe fekete.

Összevonva a kísérletek eredményeit, világosan áll előttünk, mennyire csaltat a mag színe után annak használhatóságára való következtetés. Semmiesetre se állhat meg az a nézet, hogy a barna burkú mag jobb, érettebb mint a zöldes színű, mert meghámozva a barna

maghüvelyekben igen sok — aránytalanul több mint a zöldnél — fekete mag van s ezeknek majdnem egyharmada csiraképtelen.

Határozottan kimutatható az is, hogy a hámozott mag jobban és gyorsabban csirázik, illetve kelt ki, ami a gazdára nézve fontos tulajdonság. Pár évvel ezelőtt tettem kísérletet az én felszólításomra a baltacimmag hámozásával s ma már a hámozott baltacim rendes kereskedelmi cikk. A gazda a saját termésű magját könnyen hámozhatja meg, ha van a közelben közönséges köles hámozó malom. Magam meggyőződtem arról, hogy az ilyenekben a baltacimet igen könnyen és jól lehet meghámozni. Vigyázni kell arra, hogy a mag jó száraz legyen, mert a száraz maghüvely könnyen fejlék le, míg ha nem száraz, annyira össze kell venni a hámozó malomban a követ, hogy a magvak is megsérülnek.

A hámozás után közönséges szelelő rostán szeleljük a magot, kitisztítva belőle a hüvelyrészeket és léha magot.

A kereskedelembe kerülő hámozott baltacim rendszeren kétszeres áron szerepel s úgy a gazda nem szívesen veszi, megriadva a látszólagos nagyobb költségtől.

Mivel azonban a mag és hüvely — amint azt fentebb kimutattam — majdnem egyenlő súlyúak, a hámozott magból éppen felényi szükséges ugyanazon területre, mint a hámozatlanból s így is jobb lesz a vetés, mert a csiraképesség feltétlenül nagyobb. Az árkülönbözet tehát nem lehet akadálya annak, hogy hámozott magot vessünk.

A hámozott mag jóságára már nagyobb valószínűséggel következtethetünk a színről. Mentől nagyobb számmal vannak benne a kávébarna szemek, annál jobb a mag; de nem szabad megvenni az olyan magot, amelyikben sok olyan fekete mag van, amelyiknek az oldalán itt-ott szürkés penészfolt látszik. Ezek még a hüvelyben tönkre mentek, nem fognak csirázni.

A vetés sokkal könnyebb és egyenletebb, mint a hüvelyes maggal vetés, különösen géppel lehet igen könnyen vetni.

A fentiekben óhajtottam gazdatársaim figyelmét felhívni a hámozott baltacim mag előnyeire, hogy így meglegyenek óva azoktól a csalódásoktól, amelyek a hámozatlan mag vételénél igen gyakran érik a gazdát.

Barna Balázs.

Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben.

Irta: Br. Kemény József.

II.

Cserháti tanár a termésátlagokat sok évről összegyűjtötte s ennek alapján meghatározta, hogy kat. holdankint 10 q közepes termés, 15 q. án felül pedig igen jó termés. Hogy még ez az igen jó termés se valami non plus ultra, erre fényes példa Hermann tovarisovai birtokos, kinek átlaga k.-h. 35 q. tiszta szem. Miután a Hermann úr rendszere ily óriási eredményt mutat fel, ezt föltétlenül ma a legtekintetesebb kukorica termelési rendszernek kell elösmernünk. Összehasonlítás céljából még egy adatot közlök arra nézve, hogy mit tud a tengeri teremni. 1896-ban a »Breder's Gazette« tengeri termelési versenyt rendezett, az I. díjat egy J. A. Torney ohioi farmer nyerte meg, kinek egy acen 146.15 bushel tiszta szemű termett, ez kátholdanként 64.91 he felel meg,

Mindennemű, vizben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: esontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

mi circa 48 mm; a tengeri sárga lófogú, lókapával simán mivelve; de nem kell elfelejteni, hogy ez nem átlag, hanem egy versenyre termelt eset.

Hermann úr átlagai oly óriásiak, hogy alábbiakban rendszerét ösmertetem a «Gazdasági Lapok» c. évi 26. sz. nyomán. Hermann Ferenc birtokai a Bácskában vannak, hogy ez az ország legjobb talaja, az ösmertes, de éppen túljósága okozza, hogy búzaátlagai oly kicsinyek, hogy ezek mellett egy intenzív felvidéki vagy Erdélyi gazdaság csakhamar tönkre menne, de ők existálhatnak, mivel roppant olcsón képesek, éppen a kitűnő talaj miatt termelni. Hogy a kitűnő talajnak dacára még sincsenek megfelelő termések, annak oka az, hogy a bácskai humuszban túl sok a nitrogén ha egy kissé is nedves az időjárás, a sok nitrogén oly hevesen dolgozik, hogy a többi növényi tápanyag nem tud vele lépést tartani s ennek következtében a szemtermelés nem sikerül a kalászosoknál. Hogy tehát ezen nitrogénfelesleget lecsapolják, termelik a kalászosok előtt a kenderit, tengerit, szóval a sok nitrogén tűrő növényeket, csak így tudják a kalászosokat lábon tartani, s még így is 6 mm. búza az átlag. E rendszer mellett a kukorica igen jól sikerül, mivel neki soha se lehet elég nitrogénje. Röviden összefoglalva a bácskai gazda tudománya abban kulminál, hogy igyekszik a nitrogén bőséget kihasználni, hogy a sok nitrogént nem tűrő termények sikerüljenek. Hermann úr azonban egészen másképpen fogja fel a dolgot, s úgy látszik, sokkal helyesebben, ő nem a nitrogén bőséget igyekszik lecsapolni, hanem ennek erejét javára igyekszik fordítani azáltal, hogy kiegészíti a nitrogén fölösleget foszforsavval. Ezt pedig superfoszfát alakjában adja, de ezzel sem éri be, hanem még a nitrogénbőséget is emeli olcsó módon t. i. vörös here zöldtrágyával. Emellett megoldotta igen praktikus módon azt az igen fontos kérdést is, hogy t. i. hogy lehet még munkásszegény vidéken is házilag mivelni a tengerit. Pedig ő nagy területen termeli, amennyiben csak Tovarsován 1903-ban circa 397 k. hold tengerije volt vetve.

Forgója a következő: I. kukorica, II. búza és zab, s ezekbe vöröshere. Minden termény alá minden évben ad k.-holdanként 2 mm. superfoszfátot. A szűz heréről magot fog és ez neki 10 évben 9-szer sikerül. A maghere levágása után még kihajt, s nő a here annyit, hogy zöldtrágyának alászáthatja. Ezzel nagyjában ösmertetem gazdasági rendszerét. S most áttérek a kukorica mivelésére. A kukoricát házilag mivelik s hogy ez abban a munkásszegény vidéken lehetséges legyen, minden irányban géppel mivelik, hogy pedig ez könnyen lehetséges legyen, a tengeri földet hosszában s keresztben megvonalozzák s a keresztelési pontokra ültetik kézzel a magot. Első percben ez roppant nagy munkának tűnik fel, én is azt hittem, mikor először hallottam erről, de azért egy 15 holdas táblán megpróbáltam, az eredmény a következő:

Két irányú vonalozás vetőgéppel	
3 nap à 5 K. =	15 K. — fil.
Ültetésre napszám (gyerek asszony)	45 » — »
150 kiló vetőmag à 7 K. =	10 » 50 »
	Összesen = 70 K. 50 fil.
Tehát 1 k.-hold került 4 K. 70 fillérbe.	
Összehasonlítva a géppel vetettél:	
Vetés géppel 2 nap à 5 K. =	10 K.
Vetőmag circa 400 kiló à 7 K. =	28 »
Egy k.-hold került: 2 K. 53 fillérbe.	38 K.

A vetés ugyan többet került; de ez a többlet bőven megtérül a kapálásnál. Különböző is vonalozóval dolgozva, a költség apadni fog. Hermann úr az összes tengeri földeket

őszi 9'-re szántotta, de most csak 6" szántja, hogy a zöld és műtrágya ne kerüljön mélyen, de a 6" szántást még 4—5" általajlazítóval meglazítja. Tavasszal március 20—25-e körül megboronálják a talajt és ültetik a tengerit. Ez a rendkívüli korai ültetés csodálatosnak és talán hihetetlennek is látszik, de Ordódy úr azt a felvilágosítást nyerte, hogy «a kukoricát nem kell féltetni a tavaszi fagyoktól, mert kiállja az még jobban, mint a zab, amint a fagy megcsipte, csak nyomban meg kell kapálni, úgy kiheveri, mintha sosem bántotta volna.» Ez új dolog s mindenesetre nagyon hasznos dolog volna ezt nálunk is megpróbálni; a korai ültetéssel meghosszabbulna a kukorica tenyészideje, ez pedig éppen nálunk birna roppant nagy fontossággal. Egy keresztelési pontra 2 szem kukorica lesz ültetve. A tengeri 28" quadratba lesz ültetve, fajtája a fehér lófogú, későn érő nagy szemű fajta, keltetés előtt miniummal csávazzák a drótféreg és varjak ellen; ez is új dolog és érdemes ezzel is kísérletet tenni. Amint a kukorica kikelt, azonnal kapálják és pedig annyiszor, ahányszor szükségesnek látszik, mivel elvül van kimondva, hogy a földnek kérgesnek és gyomosnak lenni nem szabad, hogy ez helyes, azt bővebben bizonyítani felesleges. Töltögetni nem töltögetik a tengerit, csak a tábla néhány szélső sorát és pedig ezt is csak azért, hogy a ló ne tapossa a tengerit. Kézimunkát teljesen e mivelési módnál se lehet mellőzni, de ez arra szorítkozik, hogy a tengeri tövek körül circa egy tenyérnyi körben hegyes fűcskával megpiszkálják s természetesen a fattyazás is kézzel történik. Ami az eredményt illeti, hát Tovarsován tíz év óta 20 métermázsa és 38 métermázsa között van katasztrális holdanként a tiszta szem termés. Legkisebb volt 1902-ben, 20 métermázsa, legtöbb 1901-ben, 38 mm. Hogy egész rendszere kitűnő, kiviláglik egyéb terményeinek is tíz éves átlagából és pedig búza 15—16 mm., zab 17—18 mm. Még egy dolog van, mit szükségesnek látok felemlíteni. Tovarsován sok *szikes* folt is van s itt is éppen olyan eredményeket ér el, ezek a foltok a két mm. superfoszfáton kívül istállótrágyát is kapnak, s emellett soha sem engedik e foltokat megkérgesedni, hanem folyton kapálják még akkor is, mikor már csövek vannak a tengerin, azt hiszem, e folytonos kapálásban van az egész titok.

Hermann úr rendszerét, úgy ahogy van, nyilvánvaló, hogy nálunk alkalmazni nem lehetne nem lehetne első sorban azért, mivel a mi talajunk nem bácskai talaj. S azt hiszem, ezen forszírozott heretermelést sem bírna meg, ámbar talán a Solasi-féle forgóval kapcsolatosan lehetne, de tudomással ez sincsen még kipróbálva. De ez a forszírozott heretermelés felesleges is, miután mi általában több félért termelünk s így a herének sem kell minden két évben visszatérnie. Előre bocsátom, hogy a tengeri alá, *okvetlen őszi*, meg kell szántani a talajt. Mint láttuk, Hermann úr a már természetből nitrogénnel bőven ellátott talaj nitrogénjét még növeli, emellett bőven trágyáz foszfórral, s szigorúan ügyel a pórhányóságra és gyommentességre. A kukoricatermések fokozását kevésbé áldott földeken *istállótrágyával, zöld trágyával és foszfortrágyákkal* lehet s kell előmozdítani. Érdekes kísérlet történt erre nézve egy francia kísérleti telepen. (Lucsnayles-Aix), itt a legnagyobb eredményt istállótrágyával kombinált superfoszfátoszással érték el (k.-holdanként 160 mm. istállótrágya és 346 kgr. superfoszfát.) Természetesen egy kaptafára húzni minden talajt nem lehet, a gazdának kísérletezni kell, s pontosan végrehajtott kísérletek fogják meghatározni, hogy mennyi trágya adja a legmegfelelőbb termést.

Erdősítés közben szerzett tapasztalatom.

Sokat irtak és irnak arról, hogy a mezősegi kopár és vizmosásos területeket be kellene fásítani, azaz erdősíteni.

A földmivelési kormány is buzdításképpen a kopár terület birtokosait ingyen csemetékkel segízei és ezenkívül évenként még pénzjutalmat is oszt ki azon birtokosok és azoknak alkalmazottjai között, a kik nagyobb sikert tudnak felmutatni az erdősítéssel s mindezek dacára a mezősegi kopár területeket még most is kopároknak találjuk.

Egyes helyeken találunk némi sikert, de többnyire csak nyomokat arról, hogy az erdősítéssel próbálkoztak.

Elvéve még itt-ott látunk kis területű akácós táblákat, de nem a kopár, vizmosásos helyeken, hol helye lenne, hanem a kultúr-növényeket is megtermő területeken.

Hogy ennek mi lehet az oka, én így gondolom: a kopár, vizmosásos területek birtokosai azt hitték eddigelé, hogy eleget tettek kötelességüknek, ha megszerezték a szükséges mennyiségű csemetéket, a melylyel beültették az erdősítendő kopár területet.

A kik így vélekedtek, meggyőződtek arról, hogy nagyon csalódtak. Siker hiányában, kedvüket veszítve, felhagytak az erdősítéssel.

Én is egy ilyen uradalomban voltam mint gazdatiszt alkalmazva, amelyben az erdősítés folyamatban volt.

Itten 13 évig foglalkoztam vele.

Először is, szolgálatom első évében, két darab az egyik 8, a másik 10 kat. holdas északos fekvésű, vizmosásos területen kezdtem meg az erdősítést, amely a szántó táblák között foglalt helyet. Akác és erdei fenyő csemetékkel vegyesen ültettük be.

Az első évben az akác és a fenyő a területnek mélyebben fekvő jobb, porhanyóbb talaju részén megfogamzott, de az emelkedettebb, gyengébb, kötöttebb talaju részeken, bizony csak helyenként fogamzott meg itt-ott egy-egy szál.

Igazgatónk, aki fiskális, felkeresett bennünket és itt léte alkalmával megvizsgálta a beerdősített területet is.

Szóval kinyilatkoztatta, hogy nincs megelégedve az eredményvel.

A következő évre elhatározta igazgatónk, hogy az erdősítést ő veszi kezelése alá. Egy újabb, mintegy 68 kat. holdot kitevő területen ő a megyei erdészünk kiszállását és tanácsát igénybe véve, ezen területet tavasszal vásárolt tölgy- és erdei fenyőfa csemetékkel egy az erdész által ajánlott egyén felügyelete mellett be is ültette.

Évközben ezen beültetett területet többször megvizsgáltam, de sajnos, mert egyetlen szál csemete sem fogamzott meg.

Igazgatónk kedvét veszítve, újból rám ruházta kezelését.

Én pedig ekkor elhatároztam magamban, hogy hozatok tölgyemket és még ezen év őszén be fogom vetni. Hozattam is Faragó Béla zalaegerszegi magpergető intézet tulajdonos közvetítése mellett Szlavoniából és ezen az őszön be is vetettük, minden fészekbe 3—4 szemet téve.

A következő tavasszal mind kikelt, de később levelük sárgulni kezdett és a nyár derekán csaknem mind ki volt száradva. Okát keresve, néhányat kiteptem, a minek könnyen engedett; azt hittem, hogy a cserebűly pajorja, vagy a drótféreg pusztította el. Meglepett még a mezei zenészek, a tücskök sokasága is, őket is kérhoztattam, hogy álcájuk is részt vehetett a csemeték kipusztításában, pedig ez előtt sokszor élvezettel hallgattam kellemes éneküket.

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf
fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér !!!

Volt az uradalomnak szemben a palotával egy 7 holdas diófával beültetett területe, — a falu felett magas, délnek fekvő oldalon, amely területnek felső, mintegy 5 holdat kitevő része szántóföld volt, alsó része pedig gyep, azaz kaszáló. Feltűnt nekem, hogy a szántóföld részen a diófák szépen fejlődnek és a kaszáló részen egyáltalán nem nőnek, csak kinlódnak.

Elhatároztam, hogy ezen részt is jó mélyen felásatom, amit meg is tettünk. A következő év nyarán csak bámultam, hogy a fejlődésükben visszamaradt diófák mily szépen kezdenek fejlődni.

Ekkor fogamzott meg bennem azon gondolat, hogy nem lenne-e jó az erdősitendő területet is felásatni?

Kísérletképpen felásattam, az első évben megkezdett erdősitésem azon részét, hol semmiképpen sem tudtam eredményhez jutni; természetesen az ásást őszzel végeztem, amikor már minden be volt gyűjtve a mezőről, hogy a téli fagy jótékony hatásának ki legyen téve. Ezen részt beültettük erdei és fekete fenyővel, ami meglehetősen sikerült.

Most végre átláttam, hogy túlkötött agyagtalajú területen mély felásás, forgatás, azaz porhanyítás nélkül, a levegő a talajba nem juthat be, nem szelidülhet, nem oldódik fel benne a tápanyag; az ilyen talajnak a víz elnyelőképesége csekély, mert ezen tulajdonsággal csak a felső, azaz a termő, porhanyós réteg bír; ezen oknál fogva tavasszal esős esztendőben a sok víz miatt, amely csak a talaj felületén van, a csemete nem fejlődik, ellenben nyáron, a gyors elpárolgás miatt nedvesség hiányában kiszárad.

Tehát ennél fogva a ki túlkötött talajon akar erdősiteni, az oszsa fel részletekre az erdősitendő területet, és évenként csak annyit fogjon fel belőle, amennyit ereje, erszénye enged megmunkálni; ellenben minden fáradsága kárba veszt.

Cs. Á.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XX.

Ezekben ismertettem akkor általános viszonyainkat és vázlatosan a kiállítást is. A haladás megítélhetése szempontjából azonban szükségesnek látom itt részletes ismertetésem keretéből is kiemelni az egyes nagyobb tenyészetre vonatkozó részeket, annál is inkább, mert ezt a szakszerű ismertetést képekkel is élénkíthetem.

A lovak osztályában a telivérek csoportja 5 mén és 3 kancából állott. Ez a csoport számra kevés, de minőségre nézve kitűnő volt. Telivér tenyésztésünk ez idő szerint csak néhány istállóra szorítkozik és tudunkkal a zsúki vadászversenyeket kivéve, más pályán a mi istállónk most nem jelennek meg. Anélkül, hogy a telivértenyésztés finansziális oldalát érinteném vagy ennek döntő befolyását tagadásba venném, sajnálatomat kell kifejeznem e felett, mert még feltételezni sem merném, hogy az erdélyi részek alkalmasabb vi-

dékein szakértelemmel tenyésztett telivér ló, ki ne tűnnek a gyepen és babérokot ne szerezzék tenyésztőjének. De talán hozhatna csengő aranyakat is és megörökíthetné messze országok gyepén az erdélyi ló nevét, amiből aztán szintén hárulna némi haszon reánk.

Ezek és még sok egyebek, a többek között az is, hogy lótenyésztésünk egészséges fejlődése és lóállományunk nemesbülése jó részben attól függ, hogy telivér tenyésztésünket milyen fokon tudjuk tartani: arra a gondolatra vezettek, hogy hazarésznünkben a telivér-tenyésztést szélesebb alapra kellene fektetni és ha másképpen nem lehetne, szövetkezős úttal kellene egy tráien istállót fentartani, a honnan az itt nevelt telivérek a continens gyepére kiléphetnének.

Ma, a régebbi állapotokkal szemben, hanyatlás észlelhető nálunk, amit nekünk kellene helyrehoznunk, még pedig most, a míg közöttünk van, aki ezt az ügyet széleskörű szakismeretével és páratlan buzgalomával hivatva van diadalra juttatni.

A kanca-állomány szaporítása itthon nevelt és jó helyről vásárolt anyaggal, nem kerülne felettébb sokba és nem igényelne pár évnél több időt, mialatt az ügyet valósulásra lehetne vezetni. Ezek azonban már részletek, melyekről még most nem beszélhetünk.

A kiállított 5 telivér mén közül az első aranydíjat — 300 frc — a br. Wesselényi B. 2. számú 3 éves Prince Paris csikója nyerte el. A második díj — 200 frc — a báró Szentkereszthy P. 4 számú, 4 éves csikójának. A harmadik — 150 frc — ifj. báró Zeyk József 7. számú 2¹/₄ éves csikójának, míg a negyedik — 100 frc — a br. Wesselényi B. 3. számú 2 éves csikójának adatsztt ki.

A nehéz teher alá való háti lovak — nem telivérek — csoportjában 24 ló versenyzett a díjért. Ezek között 21 angol félvér és 3 arab félvér volt.

Ugy mondják, hogy nálunk nem lehet tenyészcel a nehezebb lovak tenyésztése, mert a könnyű háti- és jukkerlovakat több sikerrel és nagyobb haszonnal tenyészthetjük; klímánk is erre utal stb. stb. Ha tisztán a hasznót tekintjük, egyelőre talán a könnyű lovak után jobban van ez biztosítva, mint a nehezek után, mivel ilyeneket valójában nem is tenyésztünk. De legyen szabad megjegyeznem, hogy azon jelenségekből, a melyek szórványosan ugyan, de tényleg észlelhetők, határozottan kitűnik, hogy az erdélyi részek nagy részében kitűnő nehéz félvéreket lehetne tenyészteni és ezeket a nehéz félvéreket, ha jók és hibanélküliek, igen könnyen és igen jó árban lehetne értékesíteni. Ez az irány tehát ott, a hol megfelelők a talaj és gazdasági viszonyok, legalább is éppen olyan mértékben és éppen olyan haszonnal követhető, mint a másik.

Az első díj — 250 frank — nyertese br. Bánffy E. 11 számú 3 éves, Polmoodi csikója lett. Fejlődés és forma tekintetében talán a legkényesebb igények is kielégítést nyerhetnek ennél a csikónál. Formás, kissé húsos fej, igen jól tűzött és jól izmolt hosszú nyak, szép magas és hosszú mar, rövid széles hát és ugyanilyen keresztáj; hosszú gömbölyű far, kitűnő konc, csánk és szár; hosszú dőlő lapocka, jól izmolt felső és alsó kar, s végül kitűnő paták

diszesítik ezt az állatot, melynek könnyed mozgása és élénk temperamentuma arra a feltevésre jogosít, hogy olyan tenyészéssel, a milyennel a szóban levő csikót előállítani sikerült, igen sokan és pedig a jó siker biztos kilátásával foghatnak nálunk a nehezebb lovak tenyésztéséhez. A nehezebb nyugoti fajtákkal való keresztezést azonban erre a célra nem tartjuk helyesnek, mert ezekbe sohasem tudjuk azt a vérmérsékletet és szilárdságot átplántálni, amely a mi lovainkat jellegzi, értékessé teszi, de a rossz, porhanyó és törékeny patákat a kitartó gyors mozgásra való képtelenséget még negyediziglen is meg fogjuk az utódoknál találni.

A második díj — 200 frank — nyertese br. Jósika Gábor 15. számú, 4 éves sárga kancája, a harmadik díj — 100 frank — pedig a br. Jósika Gy. 14. számú, 4 éves világos-pej kancája lett.

Dicsőre oklevéllel tüntettetett ki gr. Bánffy Gy. 22—23. sz. alatt kiállított igen szép sötét-pej kancáért és Ilyés Viktor 2¹/₄ éves sárga ménjéért.

Ez a csoport elég gazdag volt jó lovakban és a kitűzött díjakat megnyugvással lehetett kiosztani.

A könnyű teher alá való háti lovak csoportjában tíz ló lett kiállítva. Ezek között két arabs félvér, 5 angol félvér és 3 szintén angol eredetű apáktól; tehát itt is az angol dominált.

Mai fogalmaink szerint ez a csoport felel meg leginkább az erdélyrészi közállomány típusának.

Egy mén a br. Wesselényi B. zsidói istállójából lett kiállítva és az első díjat — 200 frc — nyerte. Arányosabb, mozgékonyabb és minden részében korrektebb lovat alig lehet kívánni. Igazán mintául szolgálhat azoknak, kik étrekes könnyű félvéreket óhajtanak tenyészteni. — Kicsi száraz fej, vékony mozgékony ajkak és tág orrcimpák; formás, mozgékony fülek, szép üstök és sörény, élénk tekintetű nagy szemek, igen jól illesztett izmos nyak, jó mar, rövid széles hát és ágyék, gömbölyű far, jól izmolt konc, kitűnően alakult dongás és mély mellkas, jó fekvésű lapockák, dús izmolt felső és alsó karok, tiszta száraz izületek, kitűnő szilárd csontozat és jó paták jellemzik ezt az állatot, melynek elődjei az 1839. évi budapest-bécsi fogatversenyen annyi dicsőséget arattak, hogy abból hosszú időn keresztül minden erdélyi lóra hullani fog egy fény sugar.

A második díjat — 150 frank — Vikol István 37. számú, 2 éves fekete kancája vitte el, — a harmadik díj — 100 frank — Ilyés Viktor 2¹/₂ éves pej ménjé lett.

A hámos lovak 163 cmteren felül és 163 cmteren alól, külön-külön csoportban lettek bemutatva és mint a nehéz és könnyű teher alá való lovaknál, itt is az angol félvérek domináltak.

Ezen csoportok díjaira tényleg a könnyű és nehéz teher alá való lovak is pályáztak és igazi örömkre így történhetett meg, hogy a könnyű hámos lovak csoportjának első aranydíjat — 200 frank — a gr. Teleky G. örökösök 13. szám alá vett 4 éves arab, félvér, hermelinfakó ménje nyerte meg.

Ez a mén, melynek ereiben anyai ágból

„AGRARIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglacélekelej.

Páncélcél-kormánylemez.

Magasított azél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria“ Budapest. V., Váci-ut 2. Szigetnyom: „Agraria“ Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.
Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmotonon küldetik.

Ekegyártásterén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

mindenesetre angol vér is csergedez. Jellegzetes szépen izmolt hosszú lapockája legalább erre mutat, míg far alakulása, a hosszú selymes szálu dús farkkal együtt tiszta arab formája. Feje száraz, szemei igen szépek, nyaka jól tűzött, szépen ivelt és izmos; mellkasa mély és öblös, hátvonala igen jó. Lábai tiszták, szilárdak, és fent igen jól izmoltak; patái szabályosak. Mozgása kitűnő, temperamentuma élénk s e mellett igen szelid az állat. Igazi nemes keleti jelleg tükröződik minden vonásáról és a kívánságok netovábbja az lehetne, hogy sok ilyen ló teremjen hazarészünk területén.

A második díjat — 150 frank — br. Jósika A. 16. számú, a harmadikat pedig — 100 frank — a 16. számú angol félvér kancái vették el. Ezek a kancák a négyesfogat-versenyben is részt vettek és az első díjat — 500 frank — kapták, ami arra mutat, hogy ez a fogat úgy egészben, mint részleteiben kitűnő volt.

A nehezebb hámos lovak csoportjában az első díjat — 300 frank — a br. Bánffy Ernő 42. számú 8 éves angol félvér kancája, a második díjat — 200 frank — a gr. Wass A. 48. számú 5½ éves angol félvér kancája, a harmadik díjat — 150 frank — a Miksa Imre 59. számú 4 éves angol félvérje és a negyedik díjat — 100 frank — gr. Wass Jenő 57. sz., 9 éves arab félvér kancája nyerte el. Különben ebben a csoportban az első díj nyertese mellett leginkább a gr. Wass A. négyes fogatának egyedei és a Rózenberger Bernát kiváló nehéz kancái tűntek fel.

A gazdasági cstkós kancák kicsi, de érdemes csoportjában az első díjat — 100 frt — Hegyeli E. 8 éves erdélyi származású kancája, a második 50 frtos díjat Czetz. A. angol félvér kancája, a harmadikat — 25 frt — a Felszeghy S. erdélyi kancája; a negyedik pedig — 15 frt — a Baka L. lipicai kancája kapta.

Nagyon érdekes pontját képezte a kiállításnak a fogatok jártatása, de igazi értékét a program ezen számának a bemutatott fogatok anyagában láttuk.

Négyes fogattal a következők jelentek meg: gr. Teleky K., gr. Bánffy Gy., Miksa Imre, br. Wesselényi M., br. Jósika A., gr. Wass A. és gr. Wass J. Ezek közül került ki a kettős fogatok egy része is, melyek aztán együtt versenyeztek a Betegh F., Ilyés Viktor, ifj. br. Zeyk József, eredeti kettős fogataival.

A gr. Bánffy Gy. nehezebb félvér ménéséből származó négyes fogatának két rudasa igen tetszetős pár ló. Sötét pej, jegy nélküli, nemes tartású, élénk mozgású, kitartó állatok ezek, melyek a régi jóhírű Bánffy-féle ménésre a leggyorsabb járás mellett és a legnehezebb talajon sem hoznak szégyent.

A gr. Wass Albert négyesbe fogott kancái őseredeti tyipust mutatnak. Ez a fogat minden egyszerűsége mellett is kiváló figyelemben részesült kiállításunkon. Egyedei a Wass-féle ménés törzanyagából erednek, melyekről eddigelé gáncot soha, csak jót és dicséretet hallottunk. Alapszínük a pej, félnehéz, igen formás test, kicsiny száraz fej, szép nagy szemek. jól izmolt formás nyak, kellő szilárd csontozat és oszlapszerű végtagok jellegzik a Wans féle ménésből származó lovakat.

Utolsónak hagytam ifj. br. Wesselényi M. könnyű négyes kancafogatát, melynek nincsen pedigreje, nincsenek kimutatható nemes ősei, csak úgy véletlenül bukkantak ők elő, ki a zsihói, ki a zilahi vásártér porondjáról. Megtermettek, mint faluvégén a cigány. Ezért becsülöm és ezért mutatom be őket. Az a ta-

laj, ahol itt-ott elszórtan, ismeretlenül ilyen becses anyag tenyészik, nem lehet rossz és mindenesetre megérdemelné a szakszerű művelést. A népies tenyésztést értem itt, mely mint látható, jó művelés mellett kimeríthetetlen aranybánya lenne, mert hiszen a bemutatott fogatban nemcsak szemre való formás állatok vannak, hanem tűzzel, kitartással és olyan menőképességgel bíró nemes lovak, melyek, ha a koci előtt befejezték pályájukat, a tenyésztésben még sokáig becsesek maradnak.

A négyes fogatok első díját — 500 frk. — br. Jósika A. négyes fogata vitta el.

A kettős fogatok első díját — 300 frk. — gr. Wass Jenő, a másodikat — 100 frank — pedig Betegh Ferenc nyerte el. A befogott kis hámos lovak egyetlen díja Ilyés Viktornak ítéltetett oda.

A belovagolt nehezebb háti lovaknál az első díj — 250 frk — a gr. Teleky S. 108. számú félvér herélt lovának, a második díj — 150 frank — ifj. br. Zeyk József 107. számú 4 éves, sötétpej kancájának jutott. A harmadik díj nem volt kiadható.

A könnyebb háti lovak első díja — 200 frank — br. Jósika Gy. utólag bejelentett sárga kancájának. a második díj — 100 frank — ifj. br. Zeyk J. 4 éves sötétpej kancájának adatott. A harmadik díj nem volt kiadható, valamint az igásfogatokra kitűzött 50 frankos díjért sem versenyzett egyetlen kisbirtokos sem.

Ezekben foglalhattam össze a mi XI-ik kiállításunk lóosztályának képét. mely ha nem is tündöklő, mint ahogy szeretnénk, de reménytelen homály sem borul rá! Jóakarattal és szakértelemmel. rövid néhány év alatt sokat lehet még ezen javítani.

(Folytatjuk.)

Gazdatisztek Északamerikában.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben több ízben érdeklődtek nálunk is gazdatisztek az iránt, hogy gazdasági tanintézetek oklevéllel bírók az Északamerikai Egyesült-Államokban milyen körülmények közt és milyen kilátásokkal kaphatnának állást, nem tartjuk érdektelennek, hogy az északamerikai gazdatiszti viszonyokat röviden ösmertessük.

Északamerika mezőgazdasági üzemeinél a gazdatiszteknek — ha ugyan ez a név megfelel az ottani fogalomnak — három kategóriáját különböztetik meg. És pedig: 1. Felügyelők (*overseers*), 2. gazdálkodók (*foremen*), 3. kezelők, vagy igazgatók (*managers* vagy *superintendents*) kategóriáit.

A felügyelőket a déli államok nagy ültetvényein, vagy olyan nagy farmokon találjuk, ahol sok munkást foglalkoztatnak. Bizonyos számú munkás van felügyeletük alatt, akiknek munkáját nyilvántartják. Különös gazdasági tudást nem kívánnak tőlük, nincs is arra szükségük. A gazdálkodóknak (*foremen*) mindenféle gazdasági munkát kell érteniök és végrehajtani tudniok, nevezetesen pedig minden gazdasági gépet kell ösmerniök, vagyis kell, hogy tudjanak mindegyikkel dolgozni és tudják azokat beállítani, stb. Ezek a gazdálkodók — inkább előmunkásoknak lennének nevezhetők — többnyire volt munkások és farmerek fiai; sokan közülök gazdasági iskolában is voltak. Ilyen iskola az Unio minden államában van és igyekeznek növendékeiket el is helyezni; némely államban — de messze vagyunk mi Amerikától! — több jól végzett tanuló keresnek, mint a mennyi van. A *foremen* rendszerint specialisták, például a gabona-termelésben, azaz a termelés minden munkáját ösmernik. tudnak bánni minden géppel, a

vetőgéptől kezdve az aratógépig, vagy a gyümölcsstermelésben, vagy a tejgazdaságban, stb. A superintendent, vagy manager vezetik a farmnak gazdaságát. Némelyik közülök gazdasági iskolát végzett, mások csak kereskedelmi iskolázottak s a farmot birtokló társaság, vagy annak tulajdonosa által fogadtatnak föl. Az ő föladatuk az, hogy a rájuk bízott gazdaságból a lehető legnagyobb kamatozást csikarják ki. Mivel az északamerikai nagyüzemekben sok angol tőke van befektetve, gyakran lehet angolokat, vagyis direkt Angliából hozott superintendenteiket találni.

Magyar gazdasági iskolák okleveleivel — legyenek azok bár a legkitűnőbbek is — Észak-Amerika praktikus gazdaságaiban alig lehet állást kapni, mert az amerikai farmer a gyakorlatot, azt, hogy a vezetésre hivatott maga is minden munkát értsen és elvégezni tudjon, föltétlenül szükségesnek tartja. És miután ott nincs állandó munkásnép, ez indokolt is. — Munkaidőben aratásnál ezeken a nagy farmokon olyan munkások vannak, akik a társadalom legkülönbélebb osztályaiból valók. Sokan közülök mindenfélét láttak már életükben, csak aratást, meg aratógépet nem. Mivel azonban aratás idején szükség van munkásokra, azért mindenkit fölfogadnak, aki hajtani tud, vagy a villát kezében tudja tartani. Az amerikai gazdának azonban meg van az a meggyőződése, hogy egy ember mindenben: gabona-termesztésben, állathizlalásban, tejgazdaságban, gyümölcsstermelésben, szőlőszetben, szeszgyártásban, stb. egyformán ügyes nem lehet; az ő felfogása szerint egy szakma lefoglalja egy ember egész ügyességét. Ez a specializálás uralkodó gondolata az amerikai mezőgazdaságnak.

Ha egy fiatal ember, aki magyar gazdasági iskolát végzett, a gazdaságban is működött már, elég erős is, hogy minden munkát maga el tudjon végezni, Északamerikába megy és először mezőgazdasági munkásnak szegődik el, akkor, ha még hozzá ügyesnek bizonyult is, viheti valamire. Persze, miután a nagy gabonafarmokon csak a tulajdonképeni munkák idejében alkalmaznak sok munkást és egyébként többnyire csak annyi munkást vesznek igénybe, amennyi a hizlaláshoz kell, azért minden évben az aratás idejére vissza kell térni a farmba, hogy ott megösmernék az illetőt. Vannak ugyan farmok, ahol munkásokat egész éven át foglalkoztatják; de ezekből a munkásokból aztán ritkán lesz egyéb is.

A vén Európában szerzett praxisra való hivatkozásra nem sokat ad az amerikai földbirtokos; nála csak az Amerikában szerzett praxis számít. Angolon kívül más nyelvet nem is kell tudni és más nyelv tudását semmire se becsülik. Mikor a cukorrépa-termesztést bevezették Amerikába, akkor jól képzett gazdákat vitettek ki Német- és Franciaországból. Ma már van elég cukorrépa-termesztő gazda és munkás Amerikában is és az idegenek után való kereslet megszűnt.

—r.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

Az országos gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri biztos a következő fölhívást teszi közzé, melyre kertészettel foglalkozó gazdáink figyelmét fölhívjuk:

Fölhívás a düsseldorfi kertészeti kiállítás ügyében!

Düsseldorf németországi városban f. évi május hó 1-től október hó végéig egy kertészeti világkiállításnak nevezhető nemzetközi kertészeti

Szőlők rigolozását gőzekével

70-80 cm. mélyen, jutányos árban olvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czelna, Sárd szőlőhegyeiben.

kiállítás fog tartatni, melyben minden állam és nemzet bemutatni igyekszik egyrészt haladását a kertészeti kultúra terén, másrészt nagyban előállított és piackepes kertészeti terményeit.

Ezen világversenben *Tallián Béla* m. kir. földművelésügyi miniszter úr önmagáért elhatározásával Magyarország is részt fog venni és pedig egy magyar gyűjteményes kiállításban.

A kiállítás egy állandó és több időleges kiállítást foglal magában, kívánatos, hogy az állandóban az utóbbi 10 évben létesített kerti és parktervekkel, modellekkel, fűrdőink érdekesebb részleteiről felvett fényképekkel, kertészeti eszközökkel, magvakkal, irdalmi termékekkel, továbbá conservek, aszalt szilva, dió, gyümölcszerek, bab, borsó, paprika és egyéb oly terményekkel vegyünk részt, a melyek nálunk nagyban termelődnek és a melyekből már is számottevő kivitelünk van.

Az időleges kiállításban — mely egész nyáron őszig felváltva tart — termelőinknek dinnyével, paradicsommal, tormával, korai burgonyával, zöld babbal, ugorkával, hagymával, valamint továbbá barack, meggy, cseresznye, szőlő és almával lenne célszerű részt venni. Ami különösen a gyümölcskiállítást illeti, csak oly nemek és fajtákkal érdemes a kiállításon megjelenni, a melyekből vasúti kocsiszámra lennének képesek esetleges megrendeléseket teljesíteni; kerülendő lenne tehát mindenfajta gyűjtemény kiküldése.

A kiállításon térdiját a kiállítók nem fizetnek és kiállított tárgyaiknak átengedésén, valamint azoknak szállításán kívül egyéb kiadásokkal nem lesznek terhelve.

A bejelentett tárgyaknak a kiállításra való elfogadása a kiállítási bizottság előbírálata után történik.

Bejelentéseket *Molnár István*, orsz. gyüm. min. biztos Budapesten, mint a kiállítási bizottság elnöke fogad el az időleges kiállításokra május hó 1-ső napjáig.

EGYLETI ÉLET. BCU C

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1904. évi március hó 18-án, (pénteken) d. u. 1/4 órakor — *Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében* — rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

az elnökség.

Tárgyak:

1. Február 27-i ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Min. leirat a mézstrágya szállítás kedvezménye tárgyában.
3. Katonai élelmezés és szállítás ügyében bizottsági jelentés.
4. Az udvarhelyvármegyei gazdák beadványa az erdélyi magyar fajta szarvasmarha tenyésztése tárgyában.
5. A zárszámadás-vizsgáló bizottság jelentése.
6. Költségelőirányzat tervezete.
7. Orsz. Központi Szövetkezet meghívója közgyűlésre.
8. Ülés napjáig beérkező tárgyak.
9. Esetleges indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Az állategészségügyi eljárás módosítása.** Folyó hó 5-én az O. M. G. E. állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya *Tormay Béla* elnöklete alatt ülést tartott, melynek célja az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvény és az állategészségügyi rendelkezések revíziója ügyében hozandó javaslat volt. Az Erdélyi Gazdasági Egyletet ezen az ülésen *Barcsay Domokos*, br. P. *Horváth Arthur*, gr. *Wass Béla* e. tagok és *Tokaji László* e. titkár képviselték. *Jeszenszky Pál* terjesztette elő terjedelmes indokolással javaslatát, melyeket a szakosztály az E. G. E. által előterjesztett javaslatokkal megtoldva fogadott

el s ennek alapján sürgős fölterjesztést intéz a földművelésügyi miniszterhez. A szakosztályban több oldalról azon óhajítás nyilvánult meg, hogy a kérdésben lefolyt vita bizalmas jellegénél fogva nyilvánosságra ne hozassék. A szakosztályban folyt vitáról ennek folytán tudósítást nem közlünk.

— **Állami csikóvásárlás.** Március hó folyamán lesznek a rendes állami csikóvásárlások. Összesen 180—190 csikót vásároltak a földművelési miniszter. Miniszteri biztosokul a csikóvásárlásra a földművelési minisztérium lötenyésztesztési osztályából gróf *Szapáry Péter*, *Budaházy Kálmán* és báró *Podmaniczky Gyula*, a méneskarból *Schlosser*, *Podmaniczky* és *Schweitsovszky* méneskarai tisztek működnek közre a vásárlásoknál.

— **Méhészeti szakelőadások.** Az állami méhészeti vándortanítók folyó évi április havában az alábbi napokon és helyeken tartják előadásait:

Abend András hatodik kerületi, székhelye Nagyenyed. 8-án Gyulafehérváron, 9-én Szászsebesen, 10-én Retikán, 11-én Szászcsoron, 12-én Algyógyon a földmives-iskolánál, 14—15-én Déván a tanítóképezdénél, 16-án Maros-Solymoson, 18-án Lugoson a földmives-iskolánál, 20-án Karánsebesen a tanítóképezdénél, 21-én Kornyan, 22-én Mehádián, 23-án Toplecen, 24-én Orsován.

Nagy János hetedik kerületi, székhelye Kolozsvár. 7-én Köpecen, 8-án Kőröspatakon, 9-én Csiksomlyón a tanítóképezdénél, 11-én Kézdivásárhelyen az árvaháznál, 13-án Székelykocsárdon a gazdasági ismétlő iskolánál, 15-én Marosvásárhelyen, 16-án Szecskén, 17-én Vajdaszentivánon a gazdasági ismétlő iskolánál, 20-án Laposnyán, 22-én Tordán, 24-én Széken a gazdasági ismétlő iskolánál, 25-én Szamosujváron a tanítóképezdénél, 26-án Désen 28-án Sósmezőn.

— **A kártékony vadak pusztítása.** *Tallián Béla* földművelésügyi miniszter a dúvadak pusztítóinak 5430 korona jutalmat utalványozott ki. Az elmúlt évben 140 farkast és 45 hiúzt irtottak ki. De míg a miniszter a kártékony vadakat pusztítja, ezzel egyidejűleg kísérleteket tétet, hogy tenyésztörzsek elhelyezésével a hasznos vadak szaporíttassanak. Huszonegy községi vadásztársulatnak 210 tenyészfácánt osztott ki, előbb biztosítván, hogy azt megfelelőleg kimérljék és míg kellően nem szaporodott, ne vadásszák. A vadászerei szakiskolában fácántenyésztési telep rendeztetett be, az erdőőrök a fácántenyésztésben ki fognak képeztetni. A mezőgazdasági szempontból is jelentékeny fogoly tenyésztését és értékesítését tervezi a miniszter, illetőleg megindítja a munkát ama csapáson, amelyen hivatali elődje a vadállomány szaporításával növelni kívánta a gazda jövedelmét.

— **A mezei pockok irtása.** Mult ősszel s a tél elején is sokat szenvedtek a vetések, de még inkább a herések és lucernások a mezei pockoktól. E pockok nagy része elpusztult ugyan a tél folyamán, de maradt azért még igen sok s így méltán aggódni lehet, hogy ezek a közelgő tavasszal ismét tovább fognak szaporodni. Hogy e bajnak eleje vétesék, ez úton is figyelmeztetjük az ország gazdáit, hogy a fenyegető veszedelem megátlása végett már most márciusban és áprilisban fogjanak a védekezéshez. E védekezésben sikeresen használhatók az olcsó és jól működő hohlenheimi egérfogók, vagy ahol az állattenyésztés és a vadállomány érdeke nem tiltja azt, a foszforral való mérgezés. Utóbbi esetben azonban figyelembe veendő a mérgező gazdasági használatát szabályozó rendelkezés is. E tavaszi irtás annál célszerűbb, mert kevesebb lóvén a pocok, gyorsabban és kisebb költséggel irtható, holott ha már elszaporodott, semmit sem lehet kezdeni ellene. Aki a pockok irtására bővebb felvilágosítást kíván, azt megkaphatja nyomtatásban a m. kir. áll. Rovartani Állomástól (Budapest, II., Oszlop-utca 26. sz.)

— **Magas állatarak.** A mult hétfői bécsi vásáron 4—5 koronával emelkedett a hizott marha ára. Érdekes ez a jelenség nagyon, mert más időkben ilyenkor már a hizottmarhák rendszerint csökkenni szoktak. Állandóan magas és emelkedő azonban a bekötési való marhák ára is. Ma már magyar marháért 32—33, tarka marháért pedig 38—39 krajcárt fizetnek kilónként — és a kereslet is oly élénk és oly sürgős, hogy alig elégíthető ki. Emelkedtek azonban a sertés, juh és loarak is; lóra pedig most oly nagy a kereslet, hogy 7—800 koronát is szívesen fizetnek egy valamire való remondáért a vásárokon.

— **Három millió fűzfadugvány.** A háziipar térfoglalásával községek nagy igyekezettel rendeznek be fűzvesszőtermelő telepeket. Legutóbb tizenöt ilyen telep létesült és még 75 telepet rendeznek be. *Tallián miniszter* az új fűzesekre telepítési költséget engedélyezett és három millió fűzvesszőt osztott ki.

— **Tejgazdasági tanfolyamok.** A Dél-magyarországi Tanítóegyesület igen életrevaló eszme megvalósítása érdekében kíván országos mozgalmat indítani. Legutóbb tartott választmányi ülésén kimondotta ugyanis, hogy tejszövetkezetek alapítását és azok vezetését a néptanítók egyik hivatásuknak tekintsék, kívánatosnak tartja e végből, hogy államköltségen országszerte minél több helyen szervezzen a kormány tejgazdasági tanfolyamokat, ahol a tanítók a tejszövetkezetek vezetéséhez szükséges szakismereteket elsajátíthatják.

— **A Gazdák Biztosító Szövetkezetének** pozsonyi kerületi választmánya, Pozsonyban a vármegyei tanácsstermében február 21-én tartotta meg alakuló ülését. Gróf *Pálffy Béla* elnök lelkes megnyitó beszédében arra kérte a választmányt, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezetét”, mint amely intézmény a közgazdasági állapotoknak a biztosítás terén való felvirágoztatására alakult, odaadó és jóindulatú támogatásban részesítse, mert ez ifju intézmény csak úgy tudhat megerősödni, ha az arra hivatottak azt nemcsak e bizottság kebelében, de minél számosabb körben befolyással erkölcsileg támogatják.

Ezután a „Gazdák Biztosító Szövetkezetének” kiküldött főtisztviselője ismertető előadást tartott a szövetkezet céljáról, működéséről és az eddigi eredményekről, majd felszólalt *Nagy Vince* a jégdíszabaránylagosága, *Nagy Miklós* ez aratórészt-jéggár elleni biztosítása, *Kriestélyi Károly* pedig az alapszabályok 104. §-a tárgyában, amennyiben évenként feleslegeket tüntet fel a szövetkezet, mert kedvezők voltak az eredmények és a díjtételek még sem szállíthatnak le. Ezen felszólalásra azon felvilágosítás adatván, hogy a szövetkezet első sorban a tagok érdekében tartalékok gyűjtésére fekteti a főszűlyt, felszólaló ezt megnyugtatólag tudomásul vette. — *Bittó Béni* szintén lelkes szavakban hívja fel a gazdatársakat a legmesszebbmenő támogatásra, kijelentvén, hogy ő a maga részéről, bár eddig soha biztosítva nem volt, most úgy tűz, mint jéggár ellen a „Gazdák Biztosító Szövetkezetének” biztosított tagja.

A szövetkezeti közgyűlésre *Martini Miklós* ivánkai és *Nagy Vince* olgyai földbirtokosokat küldi ki a választmány; majd elrendelte, hogy egy népies nyelven írott felhívás intéztesse a vármegyei gazdaközönségéhez, mely után gróf *Pálffy Béla* elnök megköszönvén az érdeklődést, az ülést bezárta.

— **Hamis hír a „Gazdák Biztosító Szövetkezetéről.”** Némely biztosítási szaklapban részrehajló sugalmazással oly hír látott napvilágot, mely alaptalan is, tendenciózus is. Azt mondja ugyanis e hír, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezet” dacára, hogy jégdíszlete rendkívüli kedvezően zárult, az idén sem lesz abban a helyzetben, hogy tagjainak díjvisszatérítést adjon. Ezzel szemben illetékes forrásból vett értesülésünk az, hogy a „Gazdák Biztosító Szövetkezet” 1903. évi üzletének feleslege 109,331 korona 72 fillérrel zárult, melynek hovatartásáról a legközelebbi közgyűlés fog határozni.

Nyiregyházi luxus- és tenyészlóvásár.
 A szabolvármegyei gazdasági egyesület június hó 4-én, 5-én és 6-án luxus és tenyészlóvásárt rendez, melyen részt vehet minden magyarországi tenyésztő. A vásárra és kiállításra hajtandó lovak, úgyszintén a kocsikorzón résztvevő fogatok május 15-éig az egyesület titkári hivatalához bejelentendők. A bejelentések azok beérkeztenek sorrendjében vétetnek figyelembe. A vásárra és kiállításra hajtott állatok megérkezésükkor állatorvosilag megvizsgálatnak és a vásár bezártáig állandóan állatorvosi felügyelet alatt tartatnak. Minden istállóra bejelentett állat után bejelentési és tűzbiztosítási díj, valamint istálló- és vásárhelypénz címén 5 korona, — a szabad korlátban kiállított, valamint csupán kocsikorzóban résztvevő lovak után 1 korona fizetendő a bejelentéssel egyidejűleg, az egyesület titkári hivatalánál. A vásáron történt minden vétel és eladás a vásári irodában azonnal bejelentendő és az eladási ár 2%-a ugyanott az egyesület javára kifizetendő. Az állatok élelmezéséről az egyesület a következő árak mellett gondoskodik: 1 kg. zab 15 fill.; 1 öt kilós adag széna 50 fill.; egy 10 kg.-os adag alomszalma 30 fillér. Belépő díj a kiállításra, vásárra és kocsikorzóra: személyenként 50 fillér; a kiállított állatok gondozói díjmentes igazoló jegyet kapnak. A vásár programja szerint június 4-én déli 12 óráig az istállókba bejelentett és bírálat alá bocsátandó lovak felhajtása és beállítás. Délután 2 órától a bírálat bizottság működik. *I. nap:* Június 5-én reggel 7 óráig a szabadkorlátokba bejelentett lovak felhajtása és beállítás. Dél előtt 9 órakor a bírálat eredményének kihirdetése és a díjak kiosztása. Dél előtt 10 órakor a hátsólovak elővezetése és nyereg alatt bemutatása. Dél előtt 11 órakor kocsikorzó a vásártéren e célra berendezett pályán. Délután 1/3 órakor lóversenyek a katonai gyakorlóterén. *II. nap:* Június 6-án: Lóvásár.

Szatmárvármegye gyümölcskivitele.
 A Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott ülésén jelentést terjesztettek be Szatmárvármegye tavalyi gyümölcstermésének kiviteléről. A jelentés szerint a múlt év őszén a vármegye termelői Bécsbe, Berlinbe, Londonba, Stuttgartba, Párisba és Hamburgba 5,415.122 kgr. gyümölcsöt szállítottak, a melynek értéke 1,018.280 K. 66 fillér volt. A legtöbb gyümölcsöt Nagybánya és vidéke szolgáltatja, ahol

most gyümölcsértékesítő szövetkezet fog alakulni, hogy az évről-évre fokozódó gyümölcskivitel jobban és célszerűbben bonyolítsák le.
Gazdasági mentő-szekerény. Schottola Ernő, budapesti kötanyaggyáros február hó 10-én az E. G. E. elnökségéhez intézett levelében értesíti az együletet, hogy a m. kir. belügyminiszternek 1903. aug. 29-én 73595. sz. a. kelt rendelete értelmében ő egy mentőszekerényt állított össze, mely a baleseteknél az első segélynyújtáshoz szükséges összes kötszereket tartalmazza. Ára egy ily mentőszekerénynek puha fából 50 kor., kemény fából 54 korona. Ajánljuk a gazdaközönség szives figyelmébe. Bővebbet Schottola Ernő kötszergyárosnál Budapest, VI, Andrassy-út 2.

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogköcsönöket ad
 2000 K.-tól kezdő összegekben,
 mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

A. 1. 10 évi törlesztésre fél évenként K. 65.04 f.
 2. 20 " " " " K. 41.75 f.
 3. 30 " " " " K. 34.79 f.
 legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

B. 1. 15 évi törlesztésre fél évenként K. 48.52 f.
 2. 25 " " " " K. 36.57 f.
 3. 35 " " " " K. 32.05 f.
 legkisebb kölcsön 5000 korona.

C. 1. 30 évi törlesztésre fél évenként K. 32.92 f.
 2. 40 1/2 évi " " " " K. 29.69 f.
 3. 50 évi " " " " K. 23.22 f.
 legkisebb kölcsön 10.000 korona.

D. 1. 50 évi törlesztésre fél évenként K. 26.11 f.
 legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adhatók, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után. Kölcsönfoiyamodványok az alulírotthoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:
Erdélyi erdő-faanyag és bányauignökség.
Gombos Benó Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Bessemer festék (védjegy üllő) tartós vaszmáz.
 Gazdasági üzemekben évek óta használják oly vastárgyak befestésére, a melyeket az elrozsdásodástól megóvni óhajtják, a Bessemer-festéket (védjegy üllő), mely az ólompirt valamint az olajfestékmázolatot minden tekintetben felülmúlja. A Bessemer-festék ezen jó hirneve azáltal nyer igazolást, hogy nagy ellentállóképessége mellett légköri és vegyi behatással szemben, jelentékeny ruganyossággal és fedőképességgel bír és hogy miniumalapozás a Bessemer-festék alkalmazásánál mindig megtakarítható. Vasszerkezetek, vas-tetők, gerendák, oszlopok, rácsok, mezőgazdasági gépek, nem kevésbé azonban valamennyi a szabadon levő tárgyak részére Bessemer-festékünk (védjegy üllő) mint legtartósabb mázolat ajánlható. Azt hisszük, hogy ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által gyártott festék, uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok körében teljes érdeklődésre fog találni! (1036. III.)

NEPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
 Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltóköcsönöket nyújt és **BETÉRE 5 SZÁZÁLEK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzálog-Hitelbank
 Képviselősege Kolozsvártt
 (Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
 Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.
4%-os és 4 1/2%-os Záloglevélkölcsönöket
 nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalékos, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséyműkövények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
 Felelés szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
 Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Erdélyrészi piaci ártudósítások.

A jelentés		Búza I. rendű	Búza II. rendű	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	Tej 1 liter	Vaj 1 klgr.	Tojás 5 darab	Réti széna q.	Őszi szalma 1 szekér	Tavaszi szalma 1 szekér	Lóhere-mag q-ként	Lucerna-mag q-ként	Túzifa 1 köbméter	Marha hús 1 kiló	Asztali bor Hl.
helye	napja	m é t e r m á z s á n k é n t																
k o r o n á k b a n																		
Brassó	I. 31.	17-11	17-06	12-68	10-72	10-43	11-36	-14	1-60	-25	5-50	3-40	.	.	.	4-80	1-08	90-
Beszterce	II. 28.	17-	16-	14-	.	11-50	13-75	-20	2-	-40	7-	3-	3-	132-134	134	7-	-88	80-
Dés																		
Dicsőszentmárton	III. 1.	14-20	10-	9-50	9-50	4-10	5-25	6-	-88	.
Fogarás	III. 1.	16-	15-20	11-40	12-	8-40	11-50	-16	.	-40	4-	-80	80-
Gyulafehérvár																		
Kézdivásárhely	III. 1.	16-65	16-05	12-25	11-60	10-75	11-90	-16	2-50	-20	4-	1-50	.	180-200	180	4-50	-80	76-100
Kolozsvár	III. 10.	17-40	16-	13-20	.	9-40	11-40	.	.	.	6-80	4-60	.	.	.	6-30	1-28	.
Marosvásárhely																		
Nagy-Szeben	II. 16.	16-90	16-60	12-86	.	10-40	12-	-14	2-	-20	4-	1-50	.	.	.	6-	120-280	48.60
Sepsiszentgyörgy																		
Szamosujvár	III. 1.	17-	16-	12-	11-	9-	11-	-24	1-60	-35	8-	4-	.	140-160	140	4-40	-80	66-
Szász-Sebes	II. 1.	16-	14-	13-40	11-	10-60	11-40	.	.	.	4-	2-	.	.	.	5-	0-96	.
Szászváros																		
Székelykeresztúr	III. 1.	16-30	14-	12-	10-60	10-10	11-10	-20	1-50	-25	6-	2-	.	.	.	5-	-82	40-
Torda																		
Vajda-Hunyad	III. 1.	16-	15-	13-	.	16-	11-50	-20	2-	20-	.	.	.	90-	120	.	.	60-80

Olasz Rizling gyökeres szőlővessző.

1000 drb. 24 korona; legalább 4000 drb. vételnél nagy árengedmény.
 Általánosan elvan ismervo, hogy az olasz rizling az egyedüli szőlőfaj, melyben a rendkívüli nagy hozamképesség és kitünő minőség egyesül. Ellentálló sok és különböző szőlőbetegségeknek és hosszúságos őszi esőzés esetén a rothadásnak is teljesen ellentáll, — talajban nem válogat. Méltán megérdemli az összes szőlőfajok között azon előnyben való részesítést, hogy minden mások mellett tömeges telepítésre használtassék.

Hogyha nagy és biztos termés czéloztatik, akkor a szőlőtulajdonos csakis az olasz rizlinget fogja az összes fajok között választani. **Óltáshoz alkalmas olasz rizling sima vessző** e czélra különösen megválogatva, miért is az óltásnál magas százalékos biztosít, ajánlom különösen gazdasági egyesületeknek, vinczellér és pinczészövetkezeteknek — ezekenként 8 koronáért.
Gyökereztetésre alkalmas olasz Rizling sima vessző ezekenként 4 kor. 50 fill.
 Ugyancsak nagy választékban szállit **szőlőoltványokat** felelősség mellett, teljesen fajtisztán szokványminőségben olcsó árakon 1908
Arjegyzék ingyen! Caspari Frigyes Medgyesen.

Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint

Országos Hirdetési Kalauz.

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg, a legnagyobb gonddal, angolnyelven és rafias eljárással készített kitűnő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtisza, I-ső rendű miniszteri szokványrendeletnek minden tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobbaknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!

Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamizált előhajtásos oltást messze felülmúlnak!

Chasselas, muskotály és más legkiválóbb csemegefajokból összeválogatott I-ső rendű **lugasgyűjtemény ára:**

(melyeknek megerevéseért és jóságáért felelőség vállalattik)

1. kis összeállítás 15 darab 5 kor. — 2. nagy összeállítás 30 drb 10 kor

a) **Borfajok:**

Amerikai ripária portális alanyon oltott gyökeres fás és zöldolványok ára tavaszi szállításra:

Ezer drb.	200 kor.
Száz drb.	22 " 50 fill.
Tíz drb.	2 " 50 fill.

b) **Csemegefajok:**

Árak tavaszi szállításra értendőek:

Ezer drb.	220—240 kor.
Száz drb.	25—30 "
Tíz drb.	3—5 "

Hazai szőlőfajok: — Filoxeramentes:

Szőlőkirály (Delaware)

A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, melynek 25—26%-os cukor és szokatlanul nagy szesztartalma bora igen jó, hasonló a szomorodni másláshoz és madérához. Silányabb kerti vagy homoki borok feljavítására. Gyengébb évbeli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delaware francia szigetről 17 évvel ezelőtt, közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellent álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s **borok királyának.** A jövő szőlőszet kiméltán nevezhetjük a cse. Mindenütt megterem egy a homokon, mint a kötött agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós, szívós zöldhajtása 1—20 hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és házaink fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken, mint

szőlőlugas tenyésztessék,

100 drból álló lugas-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály!

Mintabor 2 korona.

(Delaware!)

Ripária portalis telepek!

Nagymennyiségű ripária eladás!

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok! palaczkokban úgy, mint hordókban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra vászabélyeg ellenében bővebb felvilágosítást vagy 1 korona utánvétel mellett minta bort küld: 1284

Az Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint Országos Hirdetési Kalauz, Székelyhid. (Biharmegye.)

Épen most jelent meg!

Elkésett levelek. (Briefe die ihn nicht erreichten). Regény levelekben, a 65. eredeti kiadás után fordította Miklós Jenő. Ára remek kiállításban 4.80 kor., fényes diszkötésben 6 korona.

Rovetta, Gerolamo. A Montegu-pör. Regény, fordította Hravovszky Julia. — Ára 1.20 korona. — A jelenkor legjobb olasz írójának legújabb, igen szép műve.

Vértesi Károly. Éjfél nap országában. Utirajzok Svéd-országból 17 színes képpel vászon diszkötésben 4 kor.

Az előnyösen ismert utazó ezen legújabb műve a legközelebbi benyomásait örökíti meg igen élvezhető stylusával. 1251

Bakos Sándor. Elektromosság a gyakorlatban a legújabb felfedezésekig (Masconi) 148 ábrával. Ára 5 k., diszkötésben 6.50 kor. Katalogs kívánatra ingyen és bérmentve!

Megrendelhetők:

Szilágyi Béla

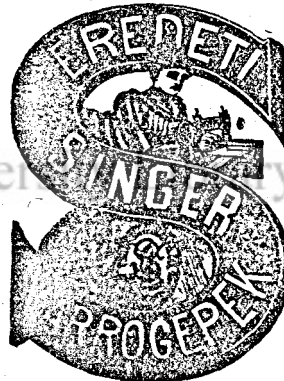
könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek szákvarrásra, zsáktozásra, zsáktozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár 1891. Aranyérem!

Debreczen 1894. Arany oklevél.

Singer Co.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vársárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Nélkülözhetetlen háztartási cikk

a **VIKTORIA-gyalu,** mely egymaga pótolja a tűk, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és kőrítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél.

VIKTORIA-gyalugyár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám.
Viszon'elárusítók kerestefnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
Tartalékok	Alapítók	1,270.000.— "
	élet	200.000.— "
		254.972.72 "
	Összesen:	2,124.972.72 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K.
1902. " "		59.782.36 "
1903. " "		109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

HUBERT J. E.

Gs. és kir. udvari szállító

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket, tükröket, Consolokat, szalon-asztalt,

függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek újboli aranyozását jutányos árban készíti el. Továbbá templom-aranyozásokat új oltár készítését, rajz szerint, régi oltárok újboli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal jutányos árban, felelősség

mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, feszületeket, jó tiszta, tartós arannyal, aranyosáért felelősséget vállal.

Becsés megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal
aranyozó.

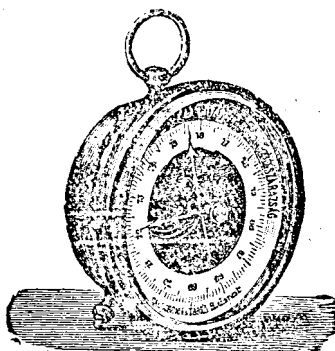
1270

Seitz-féle
asbenth-szűrő
mindenféle nagyságban

Seitz-féle
mótor-szivattyuk,

Seitz-féle
kézi-szivattyu,
szállít próbára:

SEITZ THEO,
BÉCS I., Wollzeile 16.
pinczegazdasági gépgyára.
Telefon szám: 2797. 1281
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Calderoni és Társa Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, higany légsúlymérők, (Hygrométerek, nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal-minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, vilajamos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-mérők, hitelesített cukor-mérők.

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározására.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-láncok rectificatióval, szögtűző korongok, szögtükrök, léptékek és rajzszerek.

Tábori, vadász és színházi látosövek, Zeiss Busch és Goerz-féle prismás távosövek. Szemüveg és orrosiptetők, és védőüvegek, Fényképészeti készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

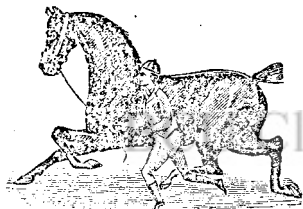
1256

Páris 1900. világiállítás: „GRAND PRIX.“

KWIZDA-féle restitutions fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz
lovak részére.

— Egy üveg K. 2-80. —

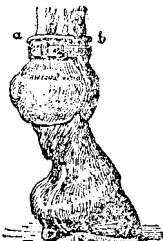

40 év óta az udvari istállóknak a katonai és polgári nagyobb istállóknak használatban, nagyobb megerősítés előtt és után erősítőül, inak merevéde ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

KWIZDA szabadalma.

Pneumatic. bokavédő szallaglépárnával.

Bokavédő szalagok.

GUMMIBÓL szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állittatik elő és pedig a bal és jobb lábára.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek körülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. | 24—27 cm. megfelel a 3. sz.
22—24 cm. » 2. sz. | 27—30 cm. » a 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dronként	Fekete, barna v. fehérszín.
1. sz. K. 5-50. 2. sz. K. 5-90.	1. sz. K. 5-90 2. sz. K. 6-40.
3. sz. K. 6-40. 4. sz. K. 7-30.	3. sz. K. 6-80. 4. sz. K. 7-70.

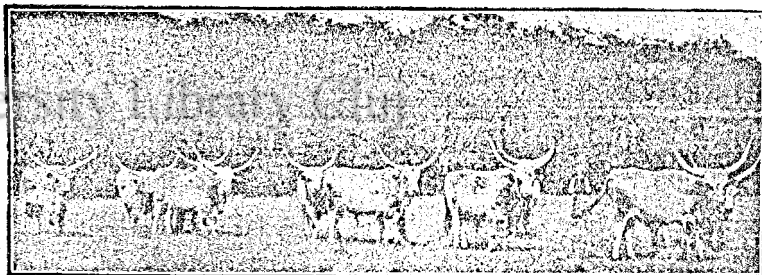

Főraktár: 1291. I.

Kwizda János Ferencz cs. és kir. oszt., magy. kir., román kir., és bolgár fejedelmi udv. szállító
kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

Kolozsvári állattenyésztési kerületi m. kir. felügyelőség.

445/1904. szám.

1312

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. minister ur 29293 VI—2 számú rendelete alapján a marosludasi kincstári birtokon felállított 38 darab, az alsódetreheimi kincstári birtokon felállított 18 darab és a fehéregyházi kincstári birtokon felállított 10 darab hizott ökor és az utóbbi birtokról 1 darab hizott bivaly folyó hó 22-én d. e. fél 10 órakor a marosludasi kincstári birtokkezelőség hivatalos helyiségében megtartandó zárt írásbeli versenyárgyaláson el fog adatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik a fenti eladó állatokat megvásárolni óhajtnak, hogy 1 koronás bélyeggel és az ajánlati ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a jelzett határidőig annál is inkább nyujtsák be a marosludasi kincstári birtokkezelőséghez, mert később beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A megajánlott ár kilogrammonként számokkal és betűkkel is kiírandó annak figyelembe vételével, hogy a marosludasi és detreheimi állatok Marosludason a kincstári majorban 12 órai, a fehéregyháziak pedig 6 órai koplalás után, azonban Segesvárig lábom hajtván méretnek le és az így talált súly után százalék levonás nélkül fog az eladási ár kiszámíthatni. Az ajánlatok el, vagy el nem fogadása felett a m. kir. Földmivelésügyi Miniszter ur dönt és azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatik, köteles a kiszámított vételár után járó III. fokozat szerinti bélyeget a kiállítandó ellennyugtán a sajátjából fedezni.

A részletes eladási feltételek, amelyeknek ajánlattevők magukat alávetni tartoznak, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők az alírott felügyelőségénél.

Kolozsvár, 1904. évi március hó 8-án.

**A kolozsvári állattenyésztési kerületi
m. kir. felügyelőség.**

KWIZDA
Fotokivonat
műmégete
készíti a legjobb
mindennemű
nyomatványhoz

Budapest, VIII. Szevillirányi-utca 13

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő
KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra [felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelte]

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségben felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők.

Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre is 18 évi gyakorlattal bíró, a gazdaság minden ágában jártas, kitűnő bizonyítványok fölött rendelkező családost, óvadékképes gazdatiszt. Tudakozások **E. L. cimeu az Erdély-részi Gazdatiszti Egyesület** titkári hivatalához intézhetők.

Különtélek.

Tavaszbuza vetőmag eladó.

Kitűnő minőségű, bőtermésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzáknál sokkal ellenállóbb. Ára q-ként 18 kor. **Ozv. gróf Pejachevich Arthurné** mező-őri uradalmában. Posta: **Kolozs.** Vasút: **Virágosvölgy.** 1244

Eredeti „Hanna” Vetőmag-Árpa első utáni termés métermázsája 14 korona, kívánatra minitát bérmentve küld br **Kemény Á. A.-Gáldi** birtok kezelete u. p. Tövis. 1310

DUNKY FIVÉREK — os. és kir. udvari — Fényképészek,

Mátyás király-tér 10. Gr. Wass házában levő fényképészeti műtermőket megnagyobbítva ujjonnan építették és a kor minden igényt kielégítően fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását.

1127.

BÉLHURUT kitűnő gyógyszere a **CORNIDES**-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1257

Cornides Károly és Társa. Felka (Szepesmegye). Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

Nemes harci kanárit (Trute törzs) nappal és világitásnál változatosan éneklést 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénz visszaadom. Tenyészdém több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve **Csomagolás ingyen** **Ováry József, Rákosliget** (saját házában), a kanári tenyésztők együletének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utusitással bérmentve. 1236

CIMBALOM részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvétellel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1132

Tavaszi vetésre ajánl:

a gróf **ZSELENSKI**-féle uradalmak jószágigazgatósága **Ujardon:** 1306

czukor czirokmagot, seprő czirokmagot, takarmánybükkönyt.

Akác csemebe

5 millió eladó. Ára ezer darabnak 25 cm. magasságig 3 korona, 50 cm. magasságig 4 korona, 100 cm. magasságig 6 korona.

Czim: **Szabó Lajos** Apostag. 1307

Bajor I. angol térf-szabó műtermében **KOLOZSVÁRT,** **Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hintz-ház,** bejárattal **Wesse-lényi-u. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetelekből r-m-d. kívül jutányosan vállalatunkból sport, vadász és gazdasági ruhák! 1120**

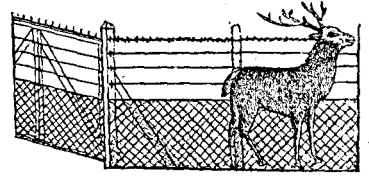
Vetési czélra termelt és kezelt 98% csiraképesseggel bíró — klimatikus viszonyaink között bőtermőnek bizonyult — **„Hanna” árpa** 50 kilónként 6 korona 80 fillérért, **„Duppai zab”** 50 kilónként 5 kor. 50 fillérért kapható készpénzfizetés vagy utánvétellel **László László és Gyula** gazdaságából Nagy-Iklódon. 1303

Kiválóan szép erdélyi Arankamentes lóheremag és magyar lucernamag 25–50 és 100 kilós zsákokban állami ólommal ellátva előnyös áron eladó. Eredeti: **quedlinburgi, Oberndorfi, sárga olajbogyó és vörös Mamuth**

répamagvakban, valamint tavalyi és idei bükönyben **bizományi raktár.** Tudakozódni **Hitelbank Áruraktárnál Kolozsvár,** pályaudvar. 1295

Olajpogácsát ismert legjobb minőségben ajánl, ugyanott kapható elsőrendű **CHAMPLAIN TAVASZBUZA,** mely buza mennyiségre olyan, mint az ősszel vetett, nem dől, piros és nagy szemű: 50 kgr. 9 kor.

Erczmann Adolf olajgyár **KATONA, Kolozsmegye.** 1225

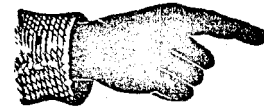
Szebb, tartósabb és olcsóbb, mint a fakerítés az én

Drótfonat-kerítésem

körülkertetésekhez és barmromfi-udvarokhoz! — **Első erdélyi drótszövőgyár**

Haltrich A. Medgyes.

1311

Szőlőoltvány, szőlővessző és saját termésű boreladás.

Eladok nagyváradi szőlőszetemből: **SIMA ZÖLD-OLTVÁNYT riparia portalis** alanyon fehér bakar, piros bakar, Olasz rizling, Nagy burgundi, Oportó, Carbonet fajokban, **csomagolással együtt** ezrét 92 koronával, Sauvignon 102 koronával, **rupestris** alanyon fehér és piros Chasselas 112 koronával számítva.

Hovi sima vesszőt (oltógálnak is) fehér bakar, piros bakar, furmint, szeremi zöld, szilvani, sauvignon, Oportó, Carbonet és Chasselas fajokban — csomagolással ezrenként 7 K. 50 fill. — 9 K. 50 fill. árral.

Saját termésű nagyváradi fehér asztali 6 bort 44 korona, újbort 40 korona árban Hite renként, valamint ménes-gyorki saját termésű, **Kadarka, Carbonet merlot** finom vörös és **Sauvignon** fehér csemegeborkokat, 4 évjáráthól palackozva vagy hordóban, Ez utóbbi bork a pozsonyi kiállítás aranyérmét nyertek. — Kaphatók évjárat és minőség szerint Hite renként 50 frttól 85 frtig.

Molnár Lajos

1301

szőlőbirtokos N.-Várad.

Wegmann Frigyes

Malomépítész és hengershékgár ZÜRICHBEN.

Vezérigazgató: **Jakab István** mérnök, Budapest, II., Horvát-u. 23.

Kéregöntésű és porcellán hengershékek. Malomberendezési gépek és kellékek. 1283

Számtalan elismerés és kitüntetés.

1900. Paris Grand Prix,

1903. Kolozsvár díszoklevél.

Tessék árjegyzéket kérni

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

1262

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, IPARI GÉZÉLOKRA ALKALMAS COMPOUND LOKOMOBILOKAT.

MILLENIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálloda.

AZ

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyezim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségletű cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtósíjok, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által oltalmazott legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberndorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kütünö lenmagot, bal-tacint, székely tengerit, hanna árpát, duppai zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borjú, sertés, stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón tül uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

1010

Kivánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

Ganz és Társa

 vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntette tve

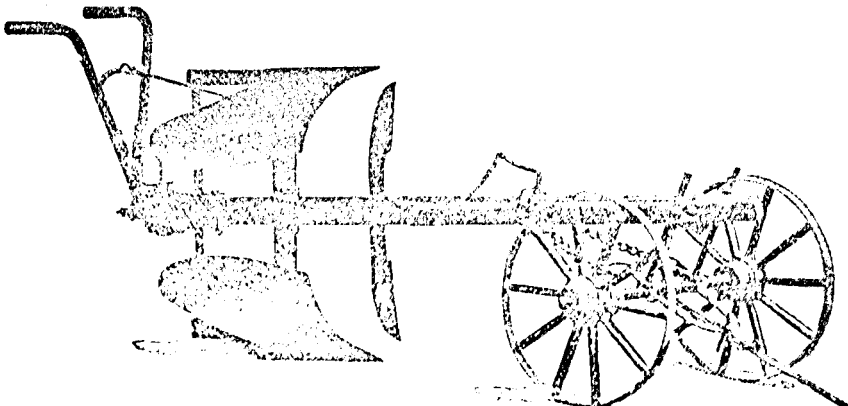
1903-ban: Kolozsvári kiállításon: díszoklevél, Nagy-Szebenben: aranyérem!

A nagyszebeni Limbek Rezső gazdasági gépműhelyében szerkesztett és gyártott

Limbek-féle szabadalmazott hegyi váltó-eke,

mely számos nagyobb gazdaságok közül Gróf Teleki László szedinkai uradalmában is nagyon jó sikerrel kötött agyagos földben kipróbáltatott és hol már több működésben van, minden gazdaságnak legforróbban ajánlhatók.

Egy eke ára 40 korona.

Kapható:

Limbek Rezsőnél,

Ló-tér 7. sz.

és

Jickéli F. Károly

vaskereskedőnél

Nagy-Szeben.

1187

